

W. WIESEN

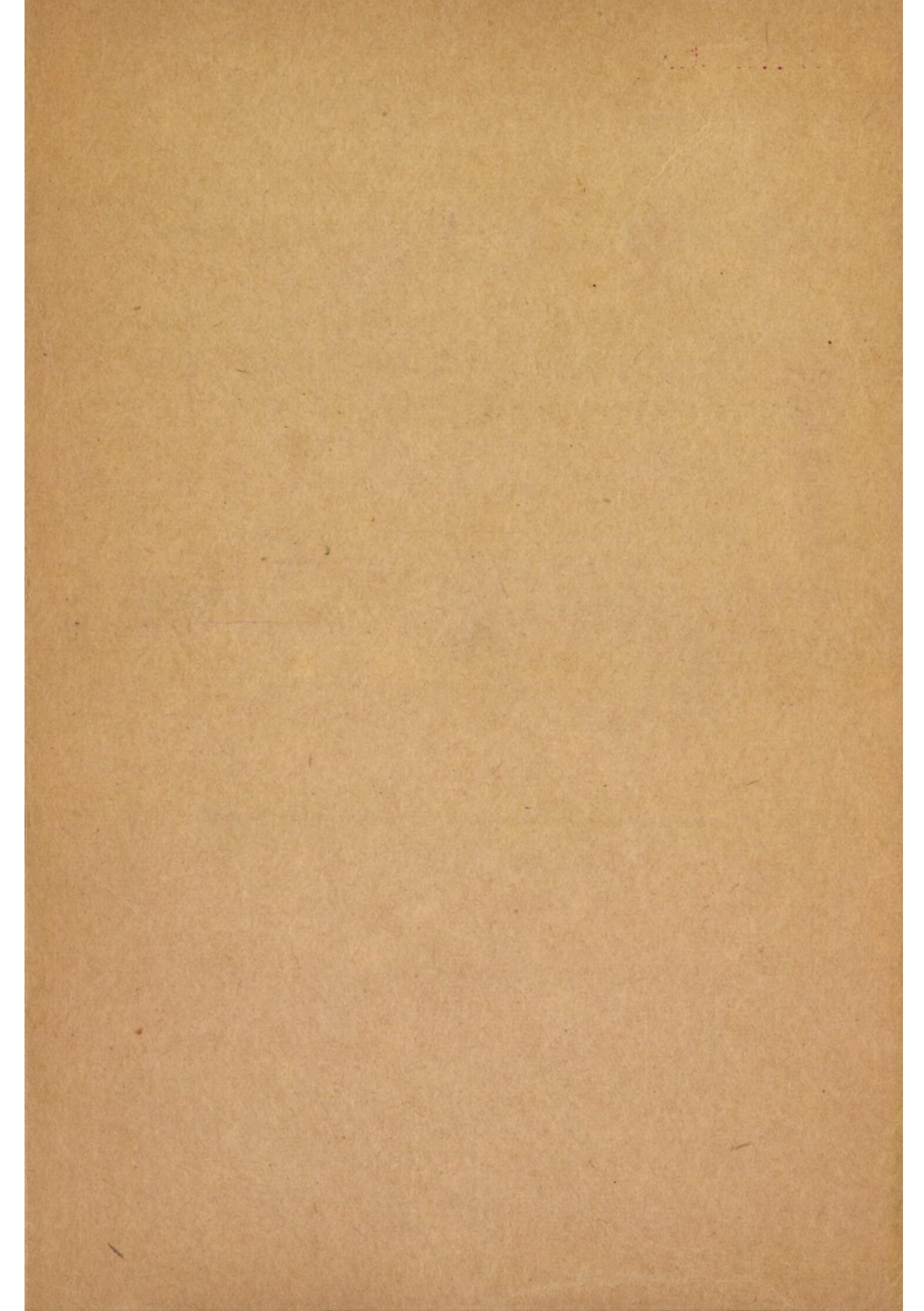
LAICKÝ APOŠTOL

PRAKTICKÁ PŘÍRUČKA
K LAICKÉ VÝPOMOCI
V DUCHOVNÍ SPRÁVĚ

PŘEROV

1930

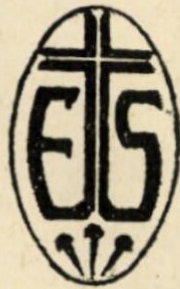
W. WIESEN:

LAICKÝ APOŠTOL

PRAKTICKÁ PŘÍRUČKA

K LAICKÉ VÝPOMOCI

V DUCHOVNÍ SPRÁVĚ

V PŘEROVĚ 1930

W. WIESEN:

LAICKÝ APOŠTOL

Přeložily a vydaly

SESTRY NEPOSKVRNĚNÉHO POČETÍ P. MARIE

Změnami

podle našich poměrů opatřil

DR. B. VAŠEK

se spolupracovníky

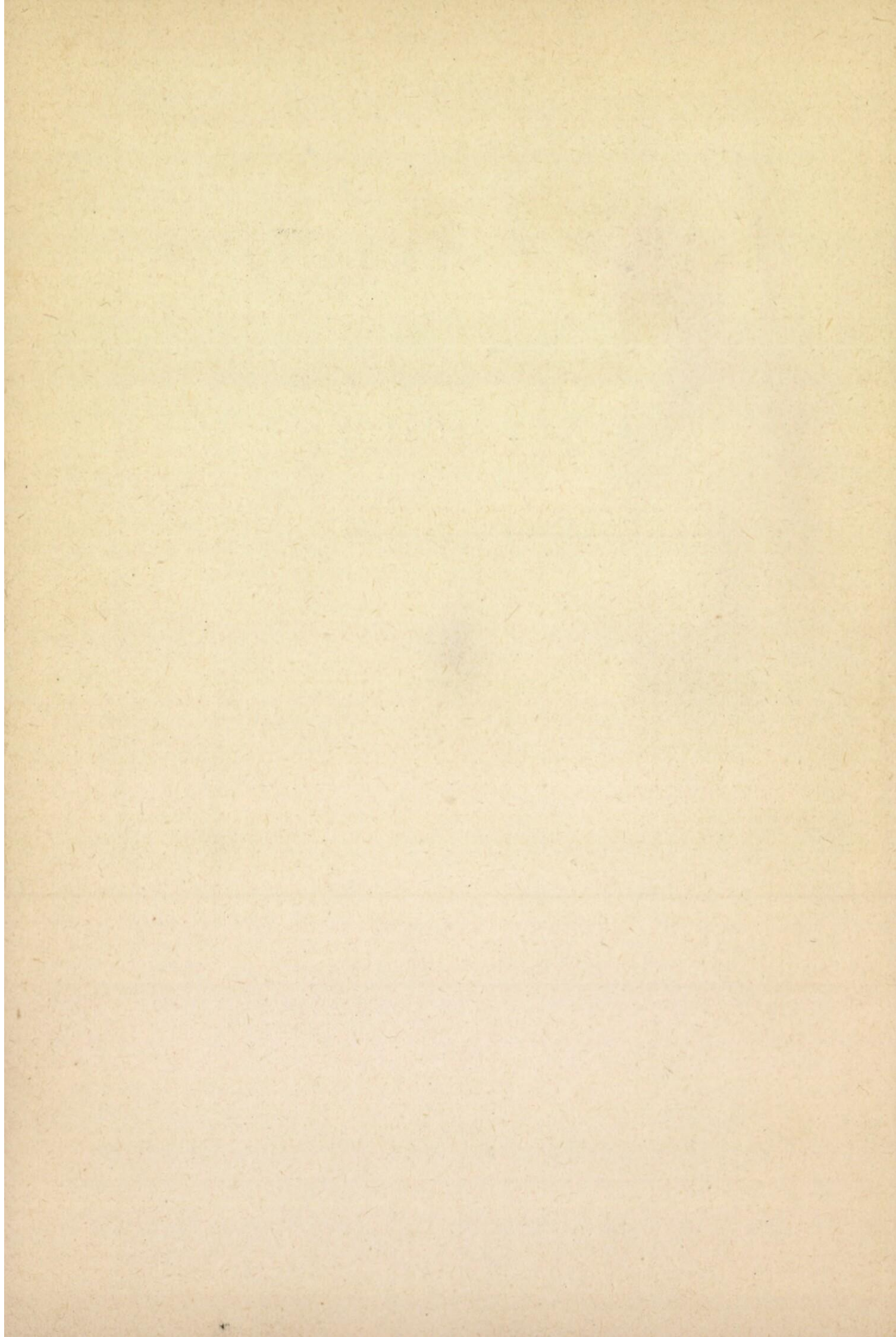

Vytiskla

SPOLEČENSKÁ KNIHTISKÁRNA

v Přerově

LAICKÝ APOŠTOL

IMPRIMATUR

Olomucii, die 6. V. 1930

JOSEPHUS VYVLEČKA,

Praeses a.e. Consistori

Nr. 7.835

PODSTATA, POVINNOST A DŮSTOJNOST LAICKÉHO APOŠTOLÁTU

1. Co je laický apoštolát?

Laický apoštolát je spolupráce laiků v službách Církve z pohnutek náboženských.

Slovo laik na rozdíl od klerika znamená takové údy Církve, kteří nejsou zvláštním svěcením ani zvláštním stavem ustanoveni nebo zavázáni k plnění církevních úkolů.

Apoštolátem se zde míní všeobecná činnost pro rozšiřování evangelia pod vedením církevních představených.

2. Jest laický apoštolát povinností všeobecnou?

Povinnost laického apoštolátu je všeobecná a skutečná. Jest obsažena ve všeobecném příkazu, abychom Boha ctili a milovali.

„Laický apoštolát je skutečná a vážná povinnost katolických křesťanů. Není ti ponecháno na vůli, chceš-li apoštolsky působiti nebo ne. Je to tvá povinnost. O tom tě Kristus nenechává v pochybnosti. Praví velmi zřetelně: „Kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje.“ Luk. 11, 23.“ — Kard. Bertram.

3. Z čeho zvláště plyne povinnost laického apoštolátu?

Povinnost laického apoštolátu se nám ukládá zvláště svátostí křtu, bířmování a přikázáním lásky k bližnímu.

4. Pokud se nám ukládá povinnost laického apoštolátu svátostí křtu?

Křest činí člověka dítkem Božím, bratrem Ježíše Krista, údem Církve. Tím se člověku dostává nejen veliké důstojnosti a milosti, ale ukládá

se mu i vnitřní závazek: a) aby jako dítě Boží byl také činný pro zájmy svého Otce, b) aby jako bratr Kristův pracoval k jeho cti a c) aby jako úd Církve sv. se přičiňoval o vzrůst a blaho Církve.

a) Důstojnost dítek Božích, již se křesťanu ukládá, aby jako laický apoštol pracoval o rozšíření cti Boží, zdůrazňuje se velmi často v Písmě sv.: „V lásce nás předurčil ku přijetí za syny své skrze Ježíše Krista.“ *Ef. 1, 5.* — „Nuže tedy, nejste již cizinci a přistěhovalci, nýbrž jste spoluobčany svatých, domácími Božími.“ *Ef. 2, 19.* — „Buďte tedy následovníky Božími jako děti milé.“ *Ef. 5, 1.* — „Jako synové světla žijte, neboť ovoce světla (záležit) ve všelike dobrotě a spravedlnosti a pravdě.“ *Ef. 5, 8—9.*

b) Že křesťan musí pracovat pro Krista, vyplývá z vroucího spojení s Kristem, které působí milost křtu sv. „Neboť všichni, kteří jste byli v Kristu pokřtěni, Krista jste oblékli.“ *Gal. 3, 27.* — „Jestliže však někdo nemá ducha Kristova, není jeho.“ *Řím. 8, 9.* — „Vždyť jsme se stali účastníky Kristovými.“ *Žid. 3, 14.*

„Povinnost laického apoštolátu vyplývá z povinnosti lásky ke Kristu. Kristus nemá světějšího cíle svého poslání, nežli je spása duší. Kdo je netečný k nejsvětějším zájmům Ježíše Krista, k spáse bližního, ten nemá pravé lásky ke Kristu.“ Kard. Bertram.

c) Křest činí člověka údem Církve sv. Všichni údové Církve jsou mezi sebou zpřízněni, jsou bratřími a sestrami, takže se musejí starat jeden o druhého. „Může to býti některému údu mystického (tajemného) těla Ježíše Krista jedno, zdali celé tělo prospívá silou a dokonalostí, nebo zdali je v rozvoji nějak brzděno? Což není každý úd tohoto těla také odpovědný za blaho celku?“ Arcib. Hauck, Bamberk.

5. Pokud se nám ukládá povinnost laického apoštolátu svátostí biřmování?

Svátostí biřmování se prostý občan království Kristova stává bojovníkem Kristovým a schopným přemáhati vítězně nejen pokušení, která doléhají na něho samého, nýbrž účastniti se také práce o úkolech Ježíše Krista a jeho Církve.

Proto se biřmování nazývá svátostí laického apoštolátu. Biřmovanec posílněn silou Ducha sv. má „nadšeně se zastávat Církve, kde je napadána, má slovem i příkladem posilovati své bratry

ve víře a v jejím vyznávání, má podle svých sil pracovat o to, aby království Kristovo a jeho vláda se čím dál tím více uznávaly a aby se dbalo jeho svatého zákona jako směrnice i pro celý veřejný život." — Arcib. Hauck.

6. Pokud je nám povinnost laického apoštolátu uložena příkázáním bliženské lásky?

Příkázání bliženské lásky nám ukládá, abychom bližnímu zprostředkovali statky a pomoc, jichž potřebuje k pravému, věčnému blahu. Proto nás příkázání lásky zavazuje zvláště k tomu, abychom pečovali o spásu bližního.

7. V kterém poměru je laický apoštolát k ctnosti bliženské lásky?

Laický apoštolát je nejdůležitějším odvětvím lásky bliženské, poněvadž láska bliženská, prýstící z Boha, se zde vztahuje na to, co má bližní nejdražšího, totiž na jeho nesmrtelnou duši.

„Kdo se neobětuje, aby bližního zachránil, nemá lásky bliženské.“ Kard. Bertram.

8. V čem záleží důstojnost a vznešenost laického apoštolátu?

Důstojnost a vznešenost laického apoštolátu záleží v tom, že laický apoštolát:

1. přispívá k větší cti Boží;
2. napomáhá k rozkvětu a k rozšíření Církve;
3. slouží pravému štěstí bližního, jak časnému, tak věčnému;
4. svou činností se spojuje s vykupitelským dílem Ježíše Krista, poněvadž se snaží „rozšiřovat známost a lásku Kristovu“;
5. prospívá vlastnímu náboženskému životu tím, že

pobádá ke všem ctnostem a že propůjčuje životu a činnosti věčné ceny.

Cena nesmrtelné duše povznáší také činnost laického pomocníka v duchovní správě. Kdyby mohl pomoci jen jediné duši, již to by mu bylo svrchovanou odměnou za všechny námahy. „Jedna jediná duše je diecése dosti veliká pro biskupa.“ Sv. Karel Bor.

„Laický pracovník vidí, že je se svou prací vřaděn do velkých vztahů v obcování svatých. Církev Kristova jest mu svatým městem, snoubenkou Páně, jež má býti bez poskvrny a bez vrásky. Jest mu tajemným tělem, v kterém žije Kristus, révou, jež přijímá svou plodnost z milosti Kristovy. Ustavičnou vroucí apoštolskou modlitbou pravého pomocníka v duchovní správě jest, aby byl světélkem v tomto městě, zdravou buňkou v tomto mystickém těle, úrodnou větévkou na révě Kristově, zkrátka, aby svým životem a svou činností zachovával v Církvi dílo Kristovo. Království tohoto světa utlačuje Církev Kristovu se všech stran, ubíjí víru, otravuje mravy. Ale četa laických pracovníků je ve výpomocné službě úřadu učitelského, kněžského a pastýřského, založeného Kristem, aby dílo Kristovo podporovala. „Já jsem přišel, aby měli život a měli hojnost.“ — *Jan 10, 10.*“ Světící biskup Stoffels.

Vlastnosti laického apoštolátu.

9. Které vlastnosti musí míti laická činnost apoštolská?

Aby laická činnost apoštolská pracovala v duchu Ježíše Krista, musí býti: 1. církevní, 2. proniknuta duchem víry, 3. obětovná, 4. pokorná, 5. vytrvalá, 6. křesťansky moudrá.

10. Kdy je činnost laického apoštolátu církevní?

Činnost laického apoštolátu je církevní, když se podřizuje Církvi a jejímu duchu.

Svatý Otec žádá, aby spolupráce věřících se podřizovala Církvi. Praví: „Nejtěsnější spojení s Námí a s Kristem je nezbytnou podmínkou laické práce o rozšíření a posílení všeobecného míru v království Kristově.“ *Ubi arcano Dei.*

Proto veškerá práce o čest Boží a o spásu duší musí mítí schválení církevní. Práce sebe lepší sama o sobě, koná-li se bez požehnání církevního, jest nejen chybou proti poslušnosti, ale i sama v sobě by byla většinou bezúspěšná. Proto i ve farnosti má laický apoštolát konati své práce jen se schválením farářovým.

11. Kdy je laická činnost apoštolská proniknuta duchem víry?

Laická činnost apoštolská je proniknuta duchem víry, když své pohnutky čerpá z víry a když se při své práci řídí pravdami víry.

Nadpřirozené pohnutky jsou: snaha o větší čest a slávu Boží, spása duší, vlastní posvěcení, duch pokání, naděje na věčnou odměnu.

Pozemské pohnutky jsou: touha po cti a vážnosti, po uznání a pochvale a pod. To jsou pohnutky bláhové. Odnímají práci cenu a člověka připravují o zaslouženou věčnou odměnu. Na ně se vztahuje slovo Páně: „Vpravdě pravím vám, vzali odplatu svou.“ *Mat. 6, 2.* Ale pohnutka naděje na odměnu věčnou je nadpřirozená. I laického apoštola se týká slovo Kristovo: „Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.“ *Mat. 5, 12.*

12. Kdy je laická činnost apoštolská obětovná?

Laická činnost apoštolská jest obětovná, když apoštol z nadpřirozených pohnutek ochotně snáší a Bohu obětuje obtíže, námahy, zklamání a nezdar při apoštolské práci.

Pravý pomocník v duchovní správě má obětovati všechny těžkosti Bohu. Zdrojem obětavosti je zvláště zbožné obcování mši sv. a častější přijímání sv. svátostí.

13. Kdy je činnost laického apoštolátu vytrvalá?

Laická činnost apoštolátní je vytrvalá, když apoštol neochabuje v první horlivosti a neklesá na mysli při nezdaru, při zklamáních a při těžkostech.

„Pomyšlení na velké těžkosti v apoštolátě skličují začátečníka v laické výpomoci. Nesnáze tyto jsou hlavně trojí: drzost a lstivost nepřátel, veliká bída duší a množství neúspěchu. A přece vítězí, kdo věrně apoštolsky působí. I dnes mu ještě září kříž s nápisem: ‚V tomto znamení zvítězíš!‘“ Kard. Bertram.

14. Čeho vyžaduje křesťanská moudrost od laické činnosti apoštolské?

Křesťanská moudrost žádá, aby laická činnost apoštolská:

1. byla prosta jakéhokoli fanatismu, který chce bližnímu vnucovati náboženské přesvědčení;
2. aby při volbě prostředků měla zřetel k okolnostem času, místa a prostředí;
3. aby měla zřetel k různosti povah a názorů, uvažujíc, jak by správně mohla pomáhati.

„Někteří lidé nesvedou nikdy nic užitečného, protože nekrácejí cestou přímou. Myslí si, že pracují pro mou věc, ale vládne jimi duch nepořádku. Myslí si, že všechno je činnost apoštolská, a nikdy se jim nepodaří obrátiti ani jedinou duši. Myslí si, že mnoho zmohou křikem, a čím více křičí a bouří, tím méně působí jejich slova na lidi. Vzorem jsou jim lidé velmi vášniví, a velmi málo následují mých světců. Třeba-li bořiti, mnohem více sluší stavěti. Nikdo neuvěří, že stále a stále zraňovati a nepřikládati na rány nižádného léku by byl duch evangelia.“ *Paláu, Katolík činem 1, 15.*

DRUHY ČINNOSTI LAICKÉHO APOŠTOLÁTU

15. Kterak se může katolík účastniti laického apoštolátu?

Katolík se může účastniti laického apoštolátu různým způsobem. Zvlášť důležitým je:

1. apoštolát modlitby,
2. apoštolát oběti a smíru,

3. apoštolát dobrého příkladu,
4. apoštolát tiskový,
5. apoštolát šíření víry,
6. apoštolát přímé práce spolkové,
7. výpomoc v duchovní správě.

16. Proč se má katolík účastniti apoštolátu modlitby?

Katolík se má horlivě účastniti apoštolátu modlitby, protože modlitbou vyprošuje pracím Církve a záchraně duší pomoc Boží, bez níž je marné všechno lidské namáhání.

Právě na apoštolské působení se vztahují slova Spasitelova: „Beze mne nemůžete činiti nic.“ *Jan 15, 5.*

Ani největší dovednost a moudrost nemají v nadpřirozeném životě úspěchu, nedá-li k tomu Bůh svou milost.

Pius XI.: „Dejte mi armádu duší, které se modlí, a učiním svět opět šťastným.“

Lev XIII.: „Je třeba, aby kněží roznítily srdce věřících láskou k modlitbě, aby všichni, kdo Krista opravdu následují, se spojili a sjednotili v Srdci Ježíšově a tím snáze napravili škodu, kterou Církvi denně působí bezbožné spolky zlých lidí.“

Velmi se doporučují, abychom své denní modlitby konávali na apoštolské úmysly; na př. za misie, za duchovní správu, za výpomoc v duchovní správě, za umírající, za obrácení hříšníků, za ochranu mládeže, za odpadlíky atd.

17. Co rozumíme apoštolátem oběti a smíru?

Apoštolátem oběti a smíru se rozumí obětování námah, nesnází a utrpení svého života a povolání, i dobrovolných smírných skutků, umrtvování a odřikání ke cti Boží a k spáse duší.

Papež Pius XI. vyzývá věřící v okružním listě „*Miserentissimus Redemptor*“, aby vidouce, jak lidská společnost odpadá od Boha a od Církve, usmiřovali Boha apoštolátem smíru a pracovali o spáse duší.

„Více prospěje lidstvu jedna svatá duše svým kajícím životem než milion nadmutých kazatelů.“ *Paláu, Katolík činem II, 13.*

Sekretariát *Sdružení smírných obětí* je v Přerově, Štřava 7.

18. *Jak se má katolík účastniti apoštolátu dobrého příkladu?*

Katolík se má účastniti apoštolátu dobrého příkladu tím, že se horlivě přičiňuje, aby v celém svém životě vzhledem k sobě, k Bohu a k bližnímu věrně zachovával přikázání Boží.

Ježíš Kristus napomíná: „Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a velebí Otce vašeho, jenž jest v nebesích.“ *Mat. 5, 16.*

Proč se mnozí lidé tak pohoršují nad Církví? Proč tupí a haní to, co jim dříve bylo svatým? Protože mnozí lidé, kteří se nazývají katolíky, myslí na své katolictví jen v kostele. Všichni máme těžkou a vážnou povinnost dokazovati příkladem pravost a pravdivost Církve a víry. Svým životem musíme býti světlem a vůdcem, ať jsme v jakémkoli postavení. Že jsme katolíky, to nemají lidé vyčísti teprve z našeho křestního listu, to má dokazovati každý okamžik našeho života, celá naše bytost. Konvertita hrabě Stolberg říkával: „Dobrý příklad westfálských katolíků navrátil mě víře katolické.“

„Raději mám toho, kdo hájí pravdu dobrými skutky, než toho, kdo se snaží dokázati pravdu tisícerými důvody. Chceš-li hájiti katolickou víru, haj ji hlavně dobrými činy.“ *Paláu, Katolík činem II, 13. a I, 19.*

Apoštolát tiskový.

19. *Co rozumíme tiskovým apoštolátem?*

Tiskovým apoštolátem rozumíme práci o čest Boží a spásu duší šířením dobrých knih, podporou dobrého tisku, šířením apoštolátních spisů a letáků.

20. *Proč máme konati apoštolát dobré knihy?*

Apoštolát dobré knihy máme konati:

1. protože dobrá kniha může býti člověku dobrým přítelem a pomocníkem v životním boji a apoštolem pro jeho duši;

2. protože se dobrou knihou může účinně působiti proti zhoubnému vlivu špatné knihy.

21. *Jak se účastníme apoštolátu dobré knihy?*

Apoštolát dobré knihy podporujeme :

1. když sami užíváme dobrých knih;
2. když je jiným doporučujeme a rádi je zprostředkujeme;
3. když podporujeme snahy katolických spolků o dobrou knihu, na př. když se staneme členy Dědictví svatojanského nebo cyrilometodějského.

Dědictví sv. Jana Nepomuckého v Praze, založené r. 1835, jest ústav k vydávání dobrých českých knih pro lid. Údem Dědictví se stává, kdo složí jednou provždy 80 Kč (z toho připadá 60 Kč na vklad, 5 Kč na diplom a 15 Kč na zásilku starších knih dávaných darem). Rodiny, škola, obec, spolek nebo knihovna se stávají údy, složí-li jednou provždy 170 Kč (z toho připadá 150 Kč na vklad, 5 Kč na diplom a 15 Kč na zásilku starších knih dávaných darem). Vklad se musí zaplatit celý najednou; splátky se nepovolují. Každý člen jest povinen každého roku při vybírání podílu v příslušném knihkupectví zaplatiti 2 Kč ve prospěch Dědictví a knihkupectví za vydání podílu 50 h, dohromady tedy 2 Kč 50 h; jinak by mu podíl nemohl býti vydán. Kdo by žádal, aby mu knihkupec poslal podíl poštou, připojí ovšem ještě příslušnou sumu na poštovné. Každý člen je povinen každého roku se hlásiti o svůj podíl u toho knihkupectví, které je vyznačeno na přední straně jeho odběrního lístku, a nikoli u ředitelství, jak se omylem stává. Kdo si nevyzvedne podíl během dvou let po jeho vyjití, pozbývá naň práva. K dodatečnému vybrání propadlých podílů se nedává dovolení v žádném případě. Přihlášky nových údů přijímá ředitelství „Svatojanského dědictví“ v Praze IV. (Hradčany), Vikářská ulice (u kostela sv. Víta) č. 35.

Dědictví Cyrilometodějské. Členem Dědictví se může státi každý za poplatek 40 Kč jednou provždy. Knihovny, rodiny, spolky za poplatek 80 Kč. Krásný, umělecký diplom za 5 Kč. Kdo se chce státi členem, ať napřed zašle příslušnou částku na adresu „Dědictví sv. Cyrila a Metoděje“ v Brně, Antonínská 1, a na ústřížku poukázky ať napíše zřetelně své úplné jméno, stav, bydliště (číslo domu), farnost a diecési. Dostane pak podíl toho roku a darem tři starší podíly. Kdo chce vyzvednouti nový podíl, dá podepsati

svůj odběrní list svým duchovním správcem a pošle jej na knihkupectví, které má na tomto listě označeno, ne však na ředitelství. Kdo chce, aby mu knihkupectví poslalo podíl poštou, platí sám výlohy spojené se zásilkou. Při vybírání nového podílu od příslušného knihkupectví je každý člen povinen zaplatiti poplatek 1 Kč (50 h pro dědictví a 50 h knihkupci za vydání). Kdo si nevyzvedne podíl za 5 let po jeho vydání, pozbývá na něj právo.

22. Které spisy máme zvláště doporučeti katolickým rodinám?

Katolickým rodinám máme zvláště doporučeti:

1. Písmo sv.,
2. životopisy svatých,
3. církevní dějiny,
4. dobrou četbu zábavnou.

Knihy Písma sv. slovo Boží nejen obsahují, nýbrž jsou slovo Boží. Není v nich nic, co by nepocházelo od Boha. Člověk, který Písmo sv. psal, byl jen nástrojem Božím.

Původní text Písma sv. je podle učení Církve sv. sepsán z vnuknutí Ducha sv. Písmo sv. však není přírodovědecká učebnice, nýbrž zjevení Boží k pěstění náboženského života. V přírodovědeckých otázkách mluví Písmo sv. řečí a podle názorů té doby, kdy která kniha povstala.

Poněvadž text Písma sv. je někde těžko srozumitelný, nařídila Církev mocí svého neomylného učitelského úřadu a své nejvyšší autority, že věřící směji užívatí jen těch vydání Písma sv., která jsou Církví schválena a opatřena vysvětlivkami. Protestantská vydání bible jsou tedy zapovězena. Rovněž bible Kralická.

Protestantismus přeceňuje význam čtení bible. Čtení Písma sv. jest užitečné, ale není nutné k věčné spáse. Pius VI.

U nás máme velké vydání Písma sv.: Bible česká, a to: Písmo sv. Starého zákona, tři velké svazky 192 Kč (pro členy Dědictví svatojanského 174 Kč), Písmo sv. Nového zákona 70 Kč (pro členy Dědictví 62 Kč). Kapesní vydání Nového zákona, část I. (evangelia) 3 Kč, vázané 12 Kč, Žaltář v překladu a s výkladem dr. J. Hejčla 8 Kč, vázaný 20 Kč, Perikopy čili výňatky Starého i Nového zákona 10.50 Kč, vázané 25 Kč. Všechno vyšlo v Dědictví Svatojanském Praha IV., Vikářská 35.

Lidové vydání Písma sv. v překladu a s výkladem dr. J. Hejčla.

23. *Co je církevní imprimatur?*

Církevní imprimatur je Církví předepsané církevní dovolení k tisku spisů, jednajících o víře a mravech. Církev vydala tento předpis, pečujíc moudře o čistotu víry a neporušenost křesťanských mravů. Ježíš Kristus jí dal právo a uložil povinnost, aby je chránila.

24. *Co má věděti pomocník v duchovní správě o církevním zákazu knih a o indexu?*

Pomocník v duchovní správě má o církevním zákazu knih a o tak zv. indexu věděti toto:

1. Index je seznam zakázaných spisů, které buď odporují víře a mravům nebo jejichž uveřejnění v určitém čase a za určitých okolností se jeví škodlivým pro dobro věřících a Církve.

2. Index a církevní zákaz knih jest oprávněné a rozumné opatření příslušné církevní autority, aby chránila nejsvětější statky lidské.

3. Tento zákaz váže katolíka pod těžkým hříchem.

Církevním zákazem knih se nikterak nebrzdí vědecké badání. Neboť Církev jest ochotna udíleti za tím účelem zvláštní dispense. Když jeden spis italského učence Rosminiho přišel na index, podrobil se Rosmini, jak píše, „s pocitem věrného a poslušného syna apoštolské Stolicie“. Je vždy vynikající známkou věrného katolíka, když svůj úsudek ve věcech náboženských přizpůsobí úplně úsudku učitelského a pastýřského úřadu církevního, Bohem zřízeného, neboť sama Boží autorita mluví skrze tento úřad. „Kdo vás slyší, mne slyší.“ *Luk. 10, 16.*

25. *Je zakázáno čísti toliko knihy, které byly výslovně dány na index?*

Nikoli; v ž d y je také z a k á z á n o čísti náboženské spisy nekatolíků. A vůbec nesmí katolík čísti knih, které

by jeho duši byly na škodu; na př. spisy nebezpečné víře a mravnosti. Takové knihy čísti zakazuje již zákon přirozený.

26. Jaký význam má denní tisk pro celkový veřejný a soukromý život?

Denní tisk má velmi veliký význam pro celkový veřejný a soukromý život. Ne neprávem se mu říká první a největší světová velmoc. Žádná státní vláda nemá vlivu, nemá-li moderního tisku. Tisk rozhoduje v jistém smyslu o válce a míru, o rodině a společnosti, o umění a literatuře. Může vychovati světce, ale ploditi i zločince. Může hájiti náboženství a mravy s úchvatnou výmluvností, může však také vyšší statky vydávati posměchu a pohrdání.

Pius X. prohlásil jako patriarcha benátský: „Nelekám se žádné oběti, aby se Difesa (jedny katolické italské noviny) udržela na výši. Kdyby toho bylo potřebí, dal bych na ten účel i svůj náprsní kříž, ano i své kardinálské roucho, neboť rozhodně chci, aby tyto noviny existovaly dále.“

„Duchovní správa je jistě mezi lidmi dílo svrchovaně božské. Ale co pomůže všechna horlivost duchovního správce, když necírkevní listy a tiskový brak boří, co se pečlivě a svědomitě vybudovalo?“ Pacelli.

27. Proč máme katolický tisk zvlášť podporovati?

Katolický tisk máme zvlášť podporovati:

1. protože je tlumočnickem katolických pravd ve veřejnosti;
2. protože jeho posláním jest, opatrovati a chrániti náboženství a jeho řízení;
3. protože má velký výchovný úkol pro náboženské a mravní názory každého jednotlivce.

28. *Jak můžeme účinně podporovati katolický tisk?*

Katolický tisk můžeme účinně podporovati:

1. když sami odbíráme katolické noviny;
2. když dáváme podnět k tomu, aby katolické spolky, obchody a ústavy k svým uveřejňováním užívaly zvlášť katolických novin;
3. když osobní prací a hmotnou podporou pomáháme rozšiřovati katolický tisk.

Velice škodí katolickému vlivu t. zv. tisk bezbarvý. Jen zřídka sice napadá zřízení církevní a právě tím zavádí mnohého katolíka na scestí. Tím dovedněji však zamlčuje věci, které jsou s katolického stanoviska zvlášť důležité. Bezbarvý tisk razí cestu náboženské lhostejnosti, jež ponenáhlu vede k církevní vlažnosti a vůbec Církvi odcizuje.

V Čechách vychází 26 deníků směru liberálního a socialistického; katolické deníky tři (Lidové listy, Lid a Čech). V Mosseho časopiseckém katalogu na rok 1930 těch 26 deníků udává svůj náklad ve všední den na 1,849.200 výtisků, v neděli na 2,160.100 výtisků. Tři katolické listy udávají náklad 88.000 výtisků pro všední den i pro neděli. — Týdeník směru nenašeho, buď výslovně protikatolických nebo t. zv. neodvislých, vychází v Čechách 130 (spíše více ještě než méně). Našich týdeníků je šest.

V zemi Moravskoslezské vychází 14 deníků směru liberálně socialistického. Jeden z nich vychází ráno a odpoledne. Katolické deníky dva: Našinec a Den. Těch 14 deníků nekatolických udává náklad asi 300.000—370.000, dva katolické deníky 20.000—25.000 výtisků. Týdeníků nekatolických vychází v zemi Moravskoslezské 42, katolických 14.

29. *V čem záleží význam apoštolátní akce brožurkové a letákové a jak lze tu akci nejlépe podporovati?*

Význam brožurkové a letákové akce záleží v tom, že se širokým vrstvám bez velkých obětí a osobních námah poskytuje vhodné vysvětlení o současných otázkách náboženského a církevního života.

Na rozšiřování brožurek a letáků se velmi osvědčuje t. zv. brožurková lišta, kterou lze umístiti buďto v chrámech

u dveří, nebo před farními kanceláři, ve spolkových místnostech, a zvláště by neměla lišta chybět v žádné katolické nemocnici. Mimo to lze brožurky a letáky šířit kolportáží po domech a rozdávat zdarma nebo prodejem při vhodných příležitostech.

Někdo si v obchodě náboženský spisek nekoupí z lidských ohledů, ale v liště si může spisek nepozorovaně vzít za malý poplatek. Tím lze konati požehnaný apoštolát zejména u lidí, kteří nejsou živými údy Církve sv. Latinské a praktické brožurky o současných náboženských a církevních otázkách vycházejí zvláště ve sbírce „Životem“ po 50 h. (Exerciční dům, Hlučín.) Vhodné jsou také „Hlasy spatovácké“ (družstvo Vlast, Praha II., Žitná ul. 26). „Časové úvahy“ (Hradec Králové, Adalbertinum). „Poznáním k pravdě“ (Kropáč a Kucharský, Praha I., Konviktská 5).

30. Jaký význam má církevní a farní věstník?

Zvláštní význam církevního a farního věstníku záleží v tom, že poučují farníky o všech náboženských, praktických a organizačních otázkách, které se týkají života ve farnosti, a tím podporují zvláštním způsobem vědomí církevní pospolitosti a příslušnosti k farnosti.

Apoštolát šíření víry.

31. Co jest apoštolát šíření víry?

Apoštolát šíření víry je spolupráce v těch podnicích, jejichž zvláštním účelem jest pravou víru rozšiřovati, udržovati a pečovati o to, aby se jí dostalo uznání a vážnosti.

32. Které podniky slouží tomuto účelu?

Tomuto účelu slouží:

1. spolky na podporu zámořských misí (Dílo šíření víry, Praha IV., 37, Vikářská ul. 2; Spolek sv. dětství, vdp. prof. Ant. Brand, Praha II., fara u sv. Jindřicha; Družina sv. Petra Klavera, Brno, Petrov 7);

2. spolky pro jednotu u víře (Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, Velehrad, Olomouc);

3. spolky pro vybudování a podporu laického apoštolátu (Mariánské družiny, Třetí řády, Sdružení sv. Terezie Ježíškovy, Přerov, Šířava 7);

4. spolky pro zřizování a udržování římskokatolických kostelů (Dílo bl. Anežky Přemyslovny, Praha I., klášter křížovníků);

5. spolky pro zvelebení služeb Božích (spolky paramentní, Cyrilské jednoty);

6. hnutí eucharistické (Sekretariát eucharistický, Praha II., Ječná 2, Eucharistické kroužky orelské);

7. sdružení pro hlubší porozumění službám Božím a církevním modlitbám (hnutí liturgické);

8. spolky pro buzení a podporu kněžských a řeholních povolání.

Z řádů a kongregací se u nás věnují zámořským misiím řád Tovaryšstva Ježíšova a Společnost misionářů božského Slova (Nitra); také františkáni, kapucíni, dominikáni, redemptoristé a salvatoriáni.

33. Co jest Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje?

Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje pod ochranou bl. Panny Marie vznikl r. 1891 na Velehradě zvláště přičiněním † Dr. A. C. Stojana jakožto náboženský spolek, který chce šířit a podporovat sjednocení východních křesťanů rozkolných s Církví katolickou.

Z Velehradu se rozšířil po Moravě, Čechách i Slovensku a dnes sjednocuje apoštolátní ústředí se sídlem v Olomouci diecéšní odbory české, slovenské, slovinské, hrvatské, rusínské, má tisíce členů ve Spojených státech severoamerických, jednotlivé členy má v Anglii a ve Francii (hlavně mezi katolickými Rusy), agregováno mu i bratrstvo sv. Cyrila a Metoděje v polském Vilně. Členové podporují činnost spolku modlitbou a příspěvky nebo almužnou.

ACM pečuje doma o posílení náboženského života hlavně podporou exercicií, posílá k vystěhovalcům každého roku z vlasti misionáře, podporuje dobrou knihou zahraniční krajany.

K šíření unionistické myšlenky vydává svůj věstník: měsíčník Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje (Olomouc, předplatné 12 Kč).

Pořádá pouti a náboženské manifestace, svolává mezinárodní unionistické sjezdy (velkých takových sjezdů bylo dosud na Velehradě pět), navštěvované světovými odborníky, pořádá vědecké kursy k poznání křesťanského Východu (Lublaň, Praha), podporuje vydávání unionistických knih a časopisů. Hmotně podporuje podle míry svých příspěvků chudé diecése východní a jihoslovanské a východní ústavy kněžské, řeholní a zvláště apoštolskou školu na Velehradě.

34. Co jest úkolem Mariánských družin?

Mariánské družiny mají za úkol:

1. pěstovati u členů oddanost, úctu a lásku k Panně Marii;
2. vychovati z nich dobré křesťany, kteří by se snažili upřímně se posvěcovati;
3. vychovati z nich apoštoly, kteří by se snažili posvěcovati též jiné a hájiti sv. Církve.

Aby toho cíle dosáhli, konávají mariánští sodálové nejméně měsíčně své pobožnosti, spojené s vhodnou promluvou, přijímají aspoň měsíčně sv. svátosti, denně uctívají Pannu Marii a zúčastňují se podle možnosti exercicií.

Mariánské družiny se zvláště výborně hodí pro mládež, pro niž také první družiny v 16. století se zakládaly (jesuité). Mládež zvláště potřebuje světlého vzoru, jež má v Panně Marii. Je důležité, že jsou mariánské družiny různých stavů, na př. družiny jinochů, dívek, studentů, obchodníků a p. Tím se sodálové mezi sebou spojují těsněji stejnými zájmy a tužbami.

35. *Který význam mají Třetí řády?*

Vedle prvního řádu pro řeholníky, druhého řádu pro řeholnice založili někteří světci Třetí řády pro lidi žijící ve světě (sv. František, sv. Dominik, sv. Norbert). Třetí řády mají dva hlavní účely: 1. sebeposvěcení, 2. apoštolát.

Účelů těch hledí dosáhnouti měsíčními pobožnostmi (shromážděním), přijímáním sv. svátostí, modlitbou, sebezáporem a vedením představených. Třetí řády mají též svou řeholi, čekatelství, noviciát, profesi a řeholní roucho, jímž je škapulíř a pás. — V dnešní rozmařilé a rozkošnické době mají Třetí řády zvlášť velký význam, ježto pěstují sebezápor, zdůrazňují poslušnost, chudobu a čistotu, přiměřenou stavu. — Vzornou apoštolskou činnost zahájilo ústředí III. řádu v Praze II. u Panny Marie Sněžné.

36. *Co je Sdružení sv. Terezie Ježíškovy?*

Sdružení sv. Terezie Ježíškovy je volné sdružení ctitelů a ctitelek této světice, kteří se přičiňují, aby v duchu sv. Terezie z Lisieux Církvi sv. v našich vlastech vyprošovali hojnost horlivých a svatých kněží, aby sami, kde jen možno, pracovali o obrodě křesťanské rodiny, o záchraně víry, a nevinnosti naší mládeže a také hmotně almužnami podporovali vybudování laického apoštolátu.

37. *Čím se u nás podporuje eucharistické hnutí mládeže?*

Eucharistické hnutí mládeže se u nás podporuje tím, že hledíme mládež škole odrostlou získati aspoň pro měsíční sv. přijímání, aby znenáhla přijímala Tělo Páně jako první křesťané. Mladíky a dívky, které jsme získali aspoň pro měsíční přijímání, soustřeďujeme podle pohlaví ve volných eucharistických kroužcích, které se hlásí buď Eucharistickému se-

kretariátu v Praze II., Ječná 2, anebo jsou-li to členové Orla, ústředí orelskému v Brně, Francouzská 34. Tam se vám dostane bližších informací. Každý kroužek má svého vůdce, který dostává pravidelné oběžníky a pokyny pro další činnost.

Eucharistické hnutí školní mládeže podporuje vydatně svou vydavatelskou činností redakce „Hvězdy“, Líšeň u Brna. Mocně budí smysl pro časté přijímání u školní mládeže eucharistické příběhy a povídky, vydávané Edicí Smíru v Přerově, Šírava 7.

38. Co jest účelem t. zv. liturgického hnutí?

Účelem tak zvaného liturgického hnutí jest, probouzení hlubší porozumění pro modlitby a bohoslužebné úkony církevní. Zvláštní péče a podpory se mu dostává od řádu sv. Benedikta (Praha II., Emauzy 320).

Každý laický apoštol by měl mít Schallerův *Římský misálek* (Praha, Emauzy, vázaný 40 Kč). Mimo to máme tato liturgická díla: Dr. J. Hejčl, *Hodinky Mariánské* (cena 1 Kč). *Na slavnost Božího těla* (cena 4 Kč). — Obě vydalo Dědictví Svatojanské. Od téhož překladatele: *Threni, Pláč Jeremiáše proroka* (7 Kč). *Od Květné neděle do Bílé soboty* (20 Kč). — Matice CM Olomouc. *Na Boží hod vánoční* (15 Kč) — Lidové závody tisk. Olomouc. *Týden Ducha sv.* vychází v měsíčníku *Na hlubinu* — Olomouc, Slovenská 14.

39. Jak můžeme pracovati v apoštolátě kněžských a řeholních povolání?

V apoštolátě pro kněžská a řeholní povolání můžeme působiti, když:

1. prosíme Boha, zejména o suchých dnech, aby poslal dělníky na vinici svou,
2. povzbuzujeme hodné a nadané jinochy, aby si zvolili kněžské a řeholní povolání,
3. podporujeme hmotně ústavy pro výchovu kněží.

Zvláštní apoštolát pro kněžská povolání vykonává spolek „Haléř sv. Vojtěcha“. Jeho sídlo je v Praze v Emauzích. Spolek podporuje nemajetné jinochy na studiích, aby se pak mohli stát kněžími, a rozšiřuje vhodné tiskoviny, aby se v jiných budilo kněžské povolání. Tohoto apoštolátu se může účastnit každý katolík modlitbou, prací pro buzení kněžského povolání a peněžitými podporami, byť i menšími. Všecky dotazy a příspěvky se posílají na správu „Haléře sv. Vojtěcha“, Praha II., 320.

Apoštolát spolkové práce.

40. *Co rozumíme apoštolátem spolkovým?*

Apoštolátem spolkovým rozumíme podporu katolických spolků a osobní spolupráci v nich.

41. *Proč je spolupráce v katolických spolcích apoštolátem?*

Spolupráce v katolických spolcích je velmi záslužným apoštolátem, protože katolické spolky slouží:

1. péči o náboženský život a o křesťanské mravy v rodině, v povolání a ve veřejném životě;
2. péči o to, aby ideál povolání a stavu byl vybudován na katolických zásadách.

Mnohé katolické spolky se snaží o zvláštní cíle apoštolátní a charitativní. Není správné, zamítá-li kdo naprosto spolkový život. Jsou ovšem některé spolky zastaralé. To však nepřekáží tomu, aby cíl spolků byl dobrý. Také tak zvané světské spolky, které však mají katolický podklad, mohou vykonávat apoštolát velmi důležitý. Zamítnouti však sluší spolky, jejichž účelem jsou toliko zábavy bez jakýchkoli vyšších cílů.

42. *Jaké spolky rozeznáváme?*

Obyčejně rozeznáváme:

1. vlastní církevní a náboženské spolky, které slouží přímo úkolům duchovní správy a úkolům náboženským

(bratrstva, Mariánské družiny, apoštolát křesťanských mužů, spolky křesťanských matek atd.),

2. spolky charitativní,
3. sociální spolky stavovské,
4. spolky, které pěstí katolickou kulturu (katolickou vědu, umění, literaturu).

43. Které jsou nejdůležitější spolky ve farnosti?

Nejdůležitější spolky ve farnosti jsou:

1. spolky, které slouží náboženským cílům a úkolům duchovní správy: (dětské družinky a besídky, Mariánské družiny vůbec, Třetí řády, spolky křesťanských matek, Sdružení sv. Terezie Ježíškovy pro laickou výpomoc);
2. spolky, jejichž úkolem jest, pomáhati hmotné i duchovní bídě (spolky charitativní, Ludmila, Marta, Konference sv. Vincence a jejich spojení ve farní charitativní výbor).

44. Proč potřebujeme i takové spolky, které neslouží přímo účelům duchovní správy?

Potřebujeme i takové katolické spolky, které neslouží přímo účelům duchovní správy, na př. spolky hospodářské a sociální, aby se ve všech otázkách veřejného života řídily katolickými zásadami a aby pomáhaly tyto zásady uskutečňovati.

V tom záleží význam katolických, dělnických a jiných stavovských organizací, lidových zádruh atd. Katolík musí často zaujmouti k důležitým otázkám hospodářského, sociálního a kulturního života stanovisko jiné než nekatolík.

45. Čeho se třeba ve spolkovém životě za naší doby varovati?

Ve spolkovém životě za naší doby je třeba zvláště se varovati tříštění katolíků v nejrůznějších spolcích,

nebezpečí pro rodinný život pobytem mimo rodinu, mělkosti spolkového života a všeho, čím by mohla trpět jednotu ve farnosti.

Kromě jmenovaných druhů laické činnosti apoštolátní je ještě jiná činnost, neméně požehnaná a potřebná. Zvláště třeba uvést:

a) apoštolát na ochranu mravnosti, který pečuje především o zachování a uznání křesťanské mravnosti v životě veřejném i soukromém a bojuje proti všemu, co ji může ohrožovat;

b) apoštolát střídmosti, jehož účelem jest potírati alkoholismus a podpora hnutí abstinentského. Mimo to pečuje o záchranu alkoholiků.

KATOLICKÁ AKCE

46. Co jest katolická akce?

Katolická akce jest organisovaná a mnohovárná činnost, jež má za účel pokřesťaniti společnost, a kterou vyvíjejí katoličtí laikové v oboru sociálního života pod přímou závislostí na církevní autoritě.

47. Co jest cílem katolické akce?

Katolická akce má proniknouti katolictvím, a to plným katolictvím, všechny obory životní. „Má čím dále tím více mohutněti, zkvétati a napomáhati k tomu, aby do všech oborů, náboženského, kulturního, školského, charitativního, sociálního, vnikal křesťanský duch, a tak spolupracovati o to, aby království Boží se šířilo do všech projevů života individuálního i kolektivního, soukromého i veřejného.“ Gasparri.

Podle encykliky *Ubi arcano Dei* ze dne 23. prosince 1922 spatřuje sv. Otec v boji proti zlořádům v lidské společnosti hlavní organisační prostředek katolické akce.

48. Které jsou podstatné složky katolické akce?

Podstatné složky katolické akce jsou:

1. zorganizované sjednocení všech katolických sil, které chtějí apoštolsky působiti podle zásad naší víry ve všech oborech životních;

2. větší účast laiků v pravém a vlastním apoštolátě církevním;

3. včlenění všech snah katolické akce v církevní hierarchii;

4. organisované práce ve všech oborech veřejného a soukromého života pro rozšíření království Kristova.

Účast v apoštolátě je nejkrásnější stránkou katolické akce. Sv. Otec přímo praví: „Katolická akce, od níž očekáváme všechno, čeho je potřebí k obrození jednotlivců, rodin, společností a celého světa, jest apoštolát lásky, která podporuje apoštolát duchovenstva a episkopátu. Jest účastí laiků ve vlastním poslání Církve, spolupráce v katolické věci; ne však jakákoliv nahodilá spolupráce, při níž každý jedná podle své hlavy, nýbrž práce, při níž všechny zorganizované katolické síly jsou spojeny a sjednoceny ve společnou výbojnou sílu.“

49. V čem záleží zvláštní síla katolické akce?

Zvláštní síla katolické akce záleží:

1. ve vnitřním apoštolském smýšlení;

2. v soustředění všech katolických organisací a sil pod vedením hierarchie;

3. v organisované, uvědomělé práci.

Všeobecně platné formy vnější organisace katolická akce nemá. „Utváří se podle náboženských a církevních poměrů jednotlivých zemí, vždy se ovšem vědomě a zásadně podřizující vrchnosti církevní.“

Katolická akce tedy nikterak neruší ani nepoškozují jiné náboženské organisace. Tyto organisace včleňují se jako údy v tělo katolické akce, zachovávajíce svůj vlastní ráz a svou vlastní činnost. Od katolické akce přijímají ducha a směr a samy obohacují její život.

Přímým úkolem katolické akce je těsné spojení kněží a laiků myšlenkou společného apoštolátu pro Krista, jednotná práce katolických organisací silou sjednocené, nezištné křesťanské lásky, jednotné vedení katolíků ve všech otázkách náboženských a mrav-

ních podle zásad naší víry a podle pokynů Kristova učení a pastýřů, ustanovených Ježíšem Kristem.

Poslední vznešený cíl, k němuž katolická nauka směřuje, jest rozšíření království Kristova, uznání a čím dál větší vliv zákona Božího ve všech životních oborech řádu přirozeného i nadpřirozeného.“ Pacelli.

APOŠTOLÁT LAICKÉ VÝPOMOCI V DUCHOVNÍ SPRÁVĚ

50. Co je laická výpomoc v duchovní správě?

Výpomocí v duchovní správě rozumíme organisovanou podporu v duchovní správě laickými silami pod vedením farní duchovní správy.

Úkolem výpomoci v duchovní správě jest podpíratí a posilovati církevní život ve farnosti. Ředitelem laické výpomoci je farář mocí svého úřadu. Nemůže-li sám řídití laickou výpomoc ve své farnosti, ustanoví k tomu jiného kněze.

51. Které jsou zvláštní úkoly výpomoci v duchovní správě?

Výpomoc v duchovní správě

1. pečuje o křesťanská manželství, o křesťanské rodiny, jakož i o katolickou výchovu dítek;

2. pomáhá připravovati zvláštní akce mimořádné duchovní správy (misie, náboženské přednášky, exercicie a pod.);

3. snaží se znovu získati ty, kdo se Církvi odcizili, a poučovati bloudící a kolísavé;

4. s příslušnými spolky pečuje o osoby mravně ohrožené a padlé;

5. pracuje v charitativních podnicích a v službách misií vnitřních i zámořských;

6. propaguje katolické spolky, katolický tisk (knihy, časopisy, letáky).

Aby se všechny tyto úkoly úspěšně mohly rozřešiti, je nutně potřebí všestranného využitkování farní kartoteky.

K výpomoci v duchovní správě se musí sestersky družiti výpomoc charitativní. Spojením skutků tělesného a duchovního milosrdenství je zajištěn úspěch.

52. Jak se povšechně liší výpomoc v duchovní správě od laického apoštolátu?

V ý p o m o c v d u c h o v n í s p r á v ě j e s t l a i c k ý a p o š t o l á t, k t e r ý j e p o d p ř í m ý m v e d e n í m f a r n í h o d u c h o v e n s t v a a s l o u ž í v ý h r a d n ě a p ř í m o ú k o l ů m a c í l ů m d u c h o v n í s p r á v y. L a i c k ý a p o š t o l á t v ů b e c n e m u s í v ž d y b ý t i p o d p ř í m ý m v e d e n í m f a r n í h o d u c h o v e n s t v a a v ě n u j e s e v š e m ú k o l ů m v e ř e j n ě h o a s o u k r o m ě h o ž i v o t a, j i m i ž s e p o d p o r u j e č e s t B o ž í, s p á s a b l i ž n í h o a b l a h o C í r k v e.

Většinou se zaměňují názvy „laický apoštolát“ a „výpomoc v duchovní správě“. Hlavně výpomoc ve farnosti se vůbec nazývá laickým apoštolátem, protože jest nejvznešenějším a nejdůležitějším odvětvím laického apoštolátu.

Pius XI.: „Zvláště v našich dnech, kdy čistota víry a mravů je ohrožována čím dál tím nebezpečněji a kdy kněží, poněvadž jich ubylo, nestačí na to, aby vyhověli potřebám duší, jest tím žádoucnější dáti se do služeb katolické akce, která tím, že četní laikové se věnují spolupráci apoštolátní, napomáhá kněžím a je náhradou za její nedostatek.“

53. Je výpomoc v duchovní správě nutná?

Nutnost výpomoci v duchovní správě jest odůvodněna nedostatkem kněží, příliš velkými farnostmi, sociální bídou (bytová nouze, nezaměstnanost) a nebezpečím odpadů, které zavinil duch času, nepřátelský Církvi a mravnosti.

Kristu musí býti vrácena vláda nade vším, protože vše, i veřejný život, mu náleží. Naše víra musí býti vírou, jež bdí a pracuje pro Krista a vnáší jeho vládu do celého života. „Přijď krá-

lovství tvé!" Ale kněží je málo na všechny ty úkoly. V kolika farnostech dnes kněží nestačí ani na nejnужnější práce! V kolika farnostech musí pracovat ještě kněz, který své síly v službě Boží už opotřeboval! Ale práce náboženská vykonána býti musí. A když armáda kněží počtem nedostačuje, musí i katolíci nekneží na sebe vzítí v životě náboženském úkoly, které vzítí mohou.

Nová doba přinesla s sebou nová nebezpečí pro víru a pro mravnost. Co musí člověk často viděti a slyšeti v kasárně, v kanceláři, ve službě, v továrně, při stavbě, vůbec při práci! Nebezpečí často zrovna syčí z divadla, z kina, z hostince, ze spolku, z knih, z novin, z toho, co se děje na ulici. A v těch nebezpečích kněz často nic nespraví. Do některých těch míst nemá ani přístupu. Někdy ani neví ani věděti nemůže, jaká nebezpečí tam hrozí duším. Na takových místech dovede pomoci jen laik, který je tam zaměstnán také. Jinak takové místo zůstane místem zhouby, kde hynou každým dnem nové a nové duše.

Pomoci laiků je tím více potřebí, poněvadž nestačí, abychom jen udržovali a upevňovali v dobrém ty, kteří dobří jsou; musíme dobýti pro Krista i těch duší, které se od Krista vzdálily, i ty musíme získati pro věčnou spásu. To jest úloha úžasně těžká. Jak by na to na všechno stačili kněží bez nadšené spolupráce laiků?

Doby, kdy laici jen na kněze svalovali starost o náboženství, byly vždy žalostnými dobami úpadku Církve a náboženského života, neb aspoň neklamnými předzvěstmi takového úpadku. Zato doby, kdy laici pokládali zájmy náboženství za své zájmy vlastní, kdy celou duší pracovali a se obětovali pro zájmy Boží, byly doby radostného rozkvětu Církve a nevýslovného vnitřního štěstí těch laiků, protože čím více se člověk staví do služeb zájmů Božích a do služeb lásky bliženské, tím větším štěstím zalévá Bůh jeho duši. A tím dražší stávala se jim víra a Církev. Vždyť nic nemilujeme tak velice jako to, zač jsme rádi přinesli veliké oběti.

54. Čeho je třeba, aby výpomoc v duchovní správě byla úspěšná?

Aby výpomoc v duchovní správě byla úspěšná, je třeba:

1. dobré organisace v rozdělení farnosti podle ulic a domů;
2. přesného vytčení jejich úkolů se zřetelem na práci jiných organisací;

3. aby práce byla podřízena farní duchovní správě a jí řízena;

4. aby měla schopné, dobře vyškolené pracovníky a pracovnice.

55. Jak může výpomoc v duchovní správě nejlépe uskutečnit své úkoly?

Výpomoc v duchovní správě může své úkoly nejlépe a nejsnáze uskutečnit pravidelnými a organizovanými návštěvami rodin; jimi se znovu navazuje a udržuje živý styk mezi farnostmi a duchovní správou a kněžská práce se připravuje, podporuje a doplňuje.

56. Čeho mají pracovníci v laické výpomoci zvláště dbáti?

Pracovníci v laické výpomoci mají zvláště dbáti,

1. aby práce, které na sebe vzali, vykonávali svědomitě;

2. aby v řeči a v chování šetřili vážnosti Církve a duchovní správy a aby byli při návštěvách taktní;

3. aby v důležitějších případech nečinili nic, dokud se neporadí s těmi, kdo řídí výpomoc v duchovní správě.

Vzdělání pro laickou výpomoc v duchov. správě.

57. Je pracovníku při výpomoci v duchovní správě nutné, aby se vzdělával?

Pro pomocníka v duchovní správě je vzdělání nejvýš nutné, protože při svých pracích ve službách duchovní správy bývá někdy v těžké situaci a musí odpovídati

na důležité otázky, při kterých si stěží poradí bez potřebného vzdělání.

58. Kolikerého vzdělání je třeba pro laickou výpomoc?

Pro laickou výpomoc jest třeba dvojího vzdělání: asceticko-náboženského, jež v nás má vypěstiti vlastnosti, potřebné k apoštolské činnosti, a vzdělání odborného, jež nás uvádí do praktické práce.

59. Které jsou nejdůležitější způsoby vzdělání nábožensko-ascetického?

Nejdůležitější způsoby vzdělání nábožensko-ascetického jsou:

1. vlastní uvědomělá náboženská práce na sobě samém denním rozjímáním a častým sv. přijímáním;
2. duchovní cvičení neboli exercicie;
3. zvláštní náboženské týdny pro pracovníky v laické výpomoci;
4. měsíční duchovní obnova.

60. O čem zvláště musí býti poučen pracovník v laické výpomoci?

Pracovník v laické výpomoci musí býti zvláště poučen:

1. o úkolech a o způsobu práce v laické výpomoci a jak se podle toho má prakticky chovati;
2. o pravdách katolické víry a o nejdůležitějších zařízeních církevních. Zvláště musí znáti:
 - a) základní pravdy katolické víry podle katechismu,
 - b) církevní zásady o manželství,
 - c) nejdůležitější nepřátelské námitky proti Církvi a proti náboženství,
 - d) zhoubnost a bludy nejznámějších moderních sekt,
 - e) poměr Církve k dělnictvu a k socialismu,

- f) charitativní organizace a jejich účel,
- g) účel a smysl církevních zařízení a opatření (církevní tresty a p.).

O některých těch praktických a náboženských otázkách pojednává sbírka „Životem“ (exerciční dům, Hlučín) a měsíční letáček „Směrnice“ (Přerov, Šířava 7).

Farnost.

61. Jaký význam má farnost pro náboženský a církevní život?

Farnost má pro náboženský a církevní život veliký a důležitý význam, poněvadž jsou v ní podle církevního předpisu soustředěni věřící určitého okrsku, aby pod vedením kněze od Církve ustanoveného (faráře) společnou věrou, účastí při společných bohoslužbách, přijímáním sv. svátostí a zachováváním příkázání Božích a církevních se vespolek podporovali v křesťanském životě a tak dosáhli svého nadpřirozeného cíle.

62. Jak se mohou zamezovati vnější nebezpečí odcizování katolíků Církvi tím, že se náboženský a církevní život ve farnosti posiluje?

Posilováním života ve farnosti se mohou vhodně zeslabovati vnější nebezpečí odcizování katolíků Církvi:

1. protože intenzivní farní život vychovává farníky k církevnímu uvědomění;
2. protože umožňuje lepší znalost věřících, jejich potřeb a záležitostí hmotných i náboženských;
3. protože tak lze nejlépe čeliti nebezpečím náboženským a mravním a používatí vhodných prostředků.

V boji proti odpadovému hnutí je velmi důležité, aby všichni katolíci se účastnili církevního života ve farnosti. Čím intenzivnější je tento život také spoluprací při církevních úkolech ve

spolcích, tím menší je nebezpečí, že by se farníci Církvi odcizovali.

Středem společného života ve farnosti jest ovšem společný dům Boží, v němž se posvěcují radostné i truchlivé velké události našeho života a v němž se v církevním roce ve věnci církevních slavností staví náš život i se svými pracemi, utrpením a radostmi do světla Božího a pod Boží ochranu.

63. Kterých zvláštních prostředků užívá duchovní správa v boji proti náboženské vlažnosti a proti odpadům?

V boji proti náboženské vlažnosti a odpadům používá duchovní správa kromě řádných prostředků a náboženského poučování ještě těchto prostředků:

1. mimořádné péče o duše misiemi a náboženskými týdny;

2. péče o dobrý spolkový život pro různé stavy a pro různé stupně věku;

3. charitativní péče o děti (dětské útulky, dětské školky, besídky, místní dětské zotavovny, péče o prvokomunikanty), o chudinu (spolek Ludmila, konference sv. Vincence, charitativní činnost Třetích řádů atd.), o nemocné (ambulantní ošetřování nemocných), péče o rodiny (kursy kuchařské, šicí atd.);

4. farní kartoteky, farního věstníku, letáků a vůbec katolického tisku;

5. probouzí apoštolské smýšlení exerciciemi a praktickou spoluprací v laické výpomoci.

64. Jak posiluje laická výpomoc církevní život ve farnosti?

Laická výpomoc posiluje velmi církevní život ve farnosti tím, že

1. jménem duchovní správy navštěvuje přistěhovalé a zve je, aby se účastnili církevního života a vstoupili do katolických spolků;

2. pravidelnými návštěvami snaží se udržeti spojení farníků s duchovní správou;

3. vnáší vliv duchovní správy do těch rodin, které se už neúčastní církevního života.

Farní kartoteka.

65. *Co rozumíme farní kartotekou?*

Farní kartotekou rozumíme seznam všech farníků v lístkovém rejstříku.

66. *Co jest účelem farní kartoteky?*

Účelem farní kartoteky je, podati duchovní správě potřebné a důkladné informace o farnosti.

Dříve nebývalo potřebí farní kartoteky, protože duchovní správce i bez této technické pomůcky mohl znáti své farníky.

67. *Které údaje obsahuje farní kartoteka?*

Farní kartoteka má obsahovati všechny údaje, důležité pro duchovní správu, jako narození, sňatky, počet dětí atd.

68. *Který význam má farní kartoteka pro výpomoc v duchovní správě?*

Nelze si vůbec mysliti účelnou výpomoc v duchovní správě bez farní kartoteky dobře vedené. Řádná výpomoc předpokládá podrobnou znalost katolíků podle počtu a podle obydlí. Lze jí však dosáhnouti jen dobře vedenou kartotekou.

69. *Jak mohou výpomocní pracovníci pomáhati, aby farní kartoteka byla vždy v dobrém stavu?*

Spolupracovníci v laické výpomoci mohou podporovati udržování kartoteky v dobrém stavu tím, že všechny důležitější údaje ze svých okrsků o narození, křtech, sňatcích, o stěhování správně a pravidelně dodávají správě farní kartoteky.

Všechny podrobné informace o farní kartotece podává Jednota SP, Přerov, Šířava 7.

70. Pro které úkoly laické výpomoci je farní kartoteka zvlášť důležitá?

Farní kartoteka je zvlášť důležitá:

1. pro péči, kterou má duchovní správa věnovati těm, kdo se do farnosti stěhují nebo ji opouštějí;
2. pro ochranu náboženské výchovy dítek;
3. na propagandu katolických spolků, katolického tisku a jiných větších katolických podniků;
4. pro práci charitativní, zejména u prvokomunikantů a u matek, které potřebují pomoci;
5. pro práci na ochranu katolického manželství.

71. Čeho má pomocník v duchovní správě zvláště dbáti vzhledem k farní kartotece?

Pomocník v duchovní správě má si býti dobře vědom, že farní kartoteka je nejen velmi potřebným, ale i přísně důvěrným prostředkem katolické duchovní správy. Má-li pracovati o tom, aby farní kartoteka byla udržena v dobrém stavu, musí tuto práci konati správně, horlivě a mlčelivě.

Návštěvy rodin.

72. Který je nejdůležitější vnější prostředek výpomoci v duchovní správě?

Nejdůležitějším vnějším prostředkem výpomoci v du-

chovní správě jsou pravidelné návštěvy rodin. Pomocníci v duchovní správě konají je v svých okrscích v určitých lhůtách a z určitých důvodů.

Je velmi důležité, aby se takové návštěvy konaly pravidelně. Má-li se odcizení Církvi zabránit, nestačí na př. u osob přistěhovalých, abychom je navštívili, jen když se přistěhují do farnosti, nýbrž je třeba, aby styk s nimi se udržoval pravidelnými návštěvami. V některých farnostech je zvykem, že pomocníci v duchovní správě navštěvují rodiny jim přidělené asi jednou za dva měsíce.

73. Co je vlastním účelem těchto návštěv?

Vlastním účelem návštěv jest, aby pomocníci se snažili svým chováním, řečí, zájmem a ochotou spojení mezi duchovní správou a farníky udržeti, upevniti nebo opět navázati a tím zameziti nebo vyléčiti náboženskou a mravní bídu.

74. Co z toho plyne pro pomocníky v duchovní správě?

Pro pomocníky v duchovní správě z toho plyne, že se mají snažiti:

1. aby si získali důvěru těch, které navštěvují,
2. aby poznali příčiny hmotné nebo duševní bídy,
3. aby účinně pomáhali.

75. Proč se musíme především snažiti, abychom si získali důvěru těch, které navštěvujeme?

Musíme se především snažiti, abychom si získali důvěru těch, které navštěvujeme, protože důvěra nám pomáhá i lidsky se přibližovati k chudákům, odstraňovati předsudky proti Církvi a navazovati styky s Církvi.

76. Čeho máme proto zvláště dbáti při návštěvách rodin?

Při návštěvách rodin máme proto zvláště dbáti:

1. abychom je konali jménem Církve, která lidem s věčnými pravdami zvěstuje a přináší i lásku Kristovu;

2. abychom přihlíželi k zvláštním poměrům jednotlivých rodin, k radostným a smutným událostem, a tak abychom jim lépe mohli projevit zájem a nebyli rodině zbytečně obtížnými;

Pamatujme vůbec, že každá rodina je svatyní, o niž se cizí lidé smějí starati jen s náležitým taktem. Tento takt nás uchrání nesnází a přehmatů.

3. abychom aspoň s počátku vždy měli nějakou záminku k návštěvě, přinášíme na př. farní věstník, pořádek služeb Božích, pozvánku na některou církevní slavnost atd.;

4. abychom se chovali nenuceně a přívětivě z nadpřirozené úcty k lidské duši a z křesťanské lásky k bližnímu;

5. abychom klidně vyslechli výčitky a obviňování proti Církvi a teprve potom prostě, krátce a laskavě se pokusili probudit porozumění pro působení Církve a abychom omlouvali nahodilé lidské chyby a nedopatření;

6. abychom měli srdce a porozumění pro každou opravdovou nouzi;

7. abychom neklesali na mysl, když po prvních návštěvách nevidíme vnějšího úspěchu.

Vnější výsledek výpomoci v duchovní správě se nedá statisticky zjišťovati. Často je třeba dlouhé a trpělivé práce. Často však přichází úspěch právě tehdy, když se ho nejméně nadáme. Právě tu se jeví, že cesty Boží nejsou cestami lidskými.

77. Čeho se musíme při návštěvách varovati?

Při návštěvách rodin se musíme varovati, abychom

1. nebudili dojmu, jako by laická výpomoc v duchovní správě byla dozorem nad farníky. Výpomoc v duchovní správě má vyšší cíle;

2. abychom nemluvili o politických otázkách;

Široké vrstvy dělnické staví se nedůvěřivě k Církvi, k církevnímu působení a k církevním zřízením, protože se jim denně říká, že Církev zneužívá svého vlivu k účelům politickým. Jsouce si vědomi této nedůvěry, musíme pečlivě dbáti, abychom v laické výpomoci sledovali jen cíle náboženské. V laické výpomoci není politického stranictví.

3. abychom se varovali nemoudrých a beztaktních otázek. Každá naše otázka musí nenuceně vyplývat z rozhovoru;

4. abychom se nedotazovali na věci čistě vnitřní a tajné a na věci, týkající se svědomí a zpovědi;

Vystoupení z Církve není toliko věcí svědomí, ani výchova dítek bez vyučování náboženství. Na takové věci se tedy smíme otázati, ovšem s náležitým taktem.

5. abychom se v nuzných rodinách nejevili povýšeně blahosklonnými;

6. abychom nebyli dotěrnými a nezačínali přímo s náboženskými rozhovory.

Někteří lidé mají ve zvyku začínati náboženské rozhovory a uváděti náboženské pohnutky u lidí, kteří nemají pro to smyslu a porozumění. Kdyby tak jednal pomocník v duchovní správě, bylo by to nejen nerozumné, nýbrž vydával by i posměchu sebe i věc, kterou zastupuje. I náboženský rozhovor musí plynouti nenuceně a přirozeně ze zábavy při návštěvě.

78. Které rodiny máme navštěvovati?

Vypomáháme v duchovní správě, navštěvujeme všechny rodiny, které jsou katolické. K rodinám katolickým náleží i rodiny, které z jakéhokoliv důvodu vystoupily z Církve.

Jestliže si někdo osobní návštěvu zakázal, řídme se tím aspoň zatím. Ve vhodnou dobu můžeme ho však přece za zvláštním účelem pozvati, na př. na misie a p.

79. *Kdy máme konati návštěvy rodin?*

- Návštěvy rodin máme konati v takovou dobu,
1. kdy se ta rodina může návštěvě věnovati;
 2. když jsme sami dosti tělesně i duševně svěží.

80. *Co máme činiti před návštěvami a po nich?*

Před návštěvami si máme připomínati důležitost svého úkolu a prositi Boha o pomoc.

Po návštěvách

1. nesmíme mluvit s jinými lidmi o rodinných poměrech navštívených rodin bez velmi důležitého důvodu;
2. je-li třeba pomoci, máme o tom podati zprávu duchovnímu správci;
3. v nejistotě, jak se věc má, nebo kterých prostředků máme užiti, máme se poraditi;
4. máme se zpytovat o chybách, kterých jsme se dopustili při návštěvě.

81. *K čemu nás návštěvy rodin zvláště zavazují?*

Návštěvy rodin nás zavazují zvláště k mlčenlivosti. Věci, jež nám bližní důvěrně svěřil, nesmíme bez potřeby říkati jiným. Bídu, kterou jsme viděli, máme zachovati jako tajemství.

S duchovním správcem nebo s ředitelem výpomoci je dovoleno mluvit jen o našich dojmech a zkušenostech. Mluví-li se za vzdělávacích večerů o praktické práci, nesmíme jmenovati jména ani podávati jiné určité popisy, podle kterých by se poznalo, o koho jde.

82. *Máme navštěvovati také osoby, které jsou vyloučeny z přijímání sv. svátostí?*

Máme navštěvovati také osoby, které nesmějí při-

stupovati k sv. svátostem (protože jsou stíženy církevním trestem, na př. pro občanský sňatek, že neposílají děti do vyučování náboženského, že si platí do spolku pro spalování mrtvol atd.). Naší návštěvou zůstávají aspoň ve vnějším styku s Církví a je snáze možno, že se později s Církví úplně smíří.

Bývá často velmi těžké navštěvovati osoby, které nesmějí přijímati sv. svátosti pro překážky, jichž nelze snadno odstraniti. Naší návštěvou však se přece v takovém člověku udržuje vědomí, že přes to přese všechno náleží k Církvi katolické a že Církev se o něho stará.

SPOLUPRÁCE NA OCHRANU KŘESŤANSKÉHO MANŽELSTVÍ

83. Proč Církev věnuje tak velkou péči křesť. manželství?

Církev věnuje velkou péči křesťanskému manželství:

1. protože manželství je základem rodinného štěstí a blaha všeho národa;
2. protože Kristus povýšil manželství na svátost;
3. protože svatost manželství a zachování náboženství spolu souvisí.

84. Čím je za naší doby svatost manželství tak ohrožena?

Svatost manželství je za naší doby velmi ohrožena:

1. nezdravými sociálními poměry (bytovou nouzí, hospodářskou tísní atd.);
2. knihami, spisy a t. zv. díly uměleckými, jež potírají mravní zásady a křesťanské manželství;
3. nedostatkem obětavosti a ducha víry u mnoha manželů;
4. nedostatečnou přípravou osob, které vstupují do stavu manželského.

85. *Čím nejvíce trpí svatost manželství?*

Svatost manželství nejvíce trpí:

1. zneužíváním manželství;
2. přibýváním manželských rozluk;
3. občanskými sňatky;
4. manželstvím smíšeným;
5. manželstvím lehkomyšlně uzavíraným.

86. *Kterak chrání Církev svatost manželství?*

Církev chrání svatost manželství tím, že

1. ustavičně hlásá božské zákony o manželství a od svých údů žádá, aby je věrně zachovávali;
2. vychovává lidi k obětavosti a k sebevládě, bez nichž není možné manželské a rodinné štěstí;
3. sv. svátostmi poskytuje lidem nadpřirozené pomůcky, aby věrně zachovávali příkázání mravnosti a manželské povinnosti;
4. svou charitativní péčí pomáhá opatřovati přirozené podmínky pro zdravý manželský a rodinný život.

87. *Jak může pomocník v duchovní správě pracovati na ochranu křesťanského manželství?*

Pomocník v duchovní správě může pracovati na ochranu křesťanského manželství tím, že

1. svou řečí i chováním projevuje, jak velice si váží křesťanského manželství, a když se proto varuje lehkomyšlných rozmluv o manželských otázkách. Nemluví o tom častěji, než je třeba, a vždy tak uctivě, vážně a taktně, jak toho od nás žádá toto svaté tajemství;
2. při návštěvách se snaží působiti, aby se manželství uzavírala podle zákonů církevních a považovala za svatou a nerozlučitelnou svátost.

88. *Čeho potřebuje pomocník v duchovní správě pro tuto spolupráci?*

Pomocník v duchovní správě potřebuje pro spolupráci na ochranu křesťanského manželství:

1. jasných vědomostí o manželství, o jeho svatosti a zákonech;
2. křesťanské moudrosti;
3. osobního taktu ve styku s těmi, kdo potřebují této pomoci.

89. *Kterých vědomostí je zvláště třeba k spolupráci na ochranu katolického manželství?*

K spolupráci na ochranu katolického manželství je třeba dobře znáti:

1. důstojnost, svatost a význam manželství;
2. kompetenci Církve v otázkách manželských;
3. smysl a význam církevních zákonů o manželství;
4. nejdůležitější zákony o manželství;
5. jak lze prakticky zplatnit manželství neplatná;
6. co soudí Církev teoreticky a prakticky o smíšených manželstvích.

Církevní nauka o manželství.

90. *Co je podle katolického učení manželství vůbec?*

Manželství vůbec jest podle katolického učení nerozlučný svazek jednoho muže a jedné ženy, jímž zakládají rodinu, dávají dítkám život podle vůle Boží a podle zákonů přírodních a vespolek si pomáhají a se podporují, aby dosáhli svých přirozených a nadpřirozených cílů.

91. *Co je podle katolického učení manželství křesťanské?*

Manželství křesťanské je podle katolického učení svátost Ježíšem Kristem ustanovená, která poskytuje křesťanským manželům nadpřirozenou pomoc Boží, aby povinnosti stavu manželského věrně plnili.

92. *Proč je na stav manželský potřebí vážné přípravy?*

Na stav manželský je potřebí vážné přípravy, protože sňatek znamená pro oba manžely počátek nového životního oddílu, na němž závisí celé jejich osobní, časné i věčné štěstí, a protože stavem manželským přijímají vážné a svaté povinnosti k sobě i k jiným. Mimo to je křesťanské manželství svátost, jíž bez přípravy hodně přijmouti nelze.

93. *Jak se má katolický křesťan na manželství připravovati?*

Katolický křesťan se má na manželství připravovati zralou úvahou před Bohem a před vlastním svědomím, mravně čistým životem a přijetím svátosti pokání a nejsvětější Svátosti oltářní. Velice se doporučuje vykonati exercicie.

Kard. Faulhaber napomíná snoubence: „Vykonejte volbu ve světle Božím! Ne s hlediska čistě vnějšího a obchodního! Hmotná otázka jest ovšem také důležitá. Důležitější však jest, má-li ženich nebo nevěsta duševní vlastnosti, bez nichž je nemožné věrné a šťastné soužití. Přesvědčte se o mravním předchozím životě, o zdatnosti v povolání a o vedení domácnosti, především však o náboženském charakteru a o církevním životě. Církev varuje před sňatky s odpadlými katolíky a s veřejnými hříšníky. *Kan. 1065. a násl.* „Nespřahejte se s nevěřícími, neboť které účastenství má spravedlnost s nepravostí aneb které společenství světlo se tmou?“ *2. Kor. 6, 14.* Kdo zapomněl na povinnost, kterou na sebe přijal svátostí birmování, a porušil věrnost svému Spasiteli, ten nemá

náboženské opory — a ta bývá obyčejně jedinou oporou — pro věrnost manželskou.“

94. Která práva na manželství má Církev?

Církev má podle vůle Boží bdít nad jednotou a svatostí manželství. Má právo a povinnost vykládati, kdy právo božské zapovídá nebo také zneplatňuje manželství i nekřesťanské, a dávatí pro křesťanské manželství zákony, které je katolík povinen pod těžkým hříchem zachovávatí. Sem se vztahuje slovo Kristovo: „Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.“
Luk. 10, 16.

95. Je stát oprávněn dávatí zákony pro manželství osob pokřtěných?

Stát nemá práva dávatí zákony pro manželství osob pokřtěných, poněvadž tato manželství jsou svátostí Nového zákona a moc zákonodárná na svátosti přísluší toliko Církvi. Stát smí však svými zákony stanoviti čistě občanské právní účinky manželství, na př. vzhledem k věnu, majetkovým a stavovským poměrům, k jménu, titulu manželů.

96. Co předpisuje Církev k platnosti manželství katolických křesťanů?

Pro platnost manželství katolických křesťanů předpisuje Církev:

1. aby mezi snoubenci nebylo rušících překážek manželských;
2. aby manželství bylo uzavřeno před příslušným katolickým farářem nebo jeho zástupcem, nebo knězem od faráře zmocněným a před dvěma svědky;
3. aby snoubenci souhlasili, že chtějí vstoupiti v stav manželský.

Manželství je tedy platné i tehdy, když snoubenci se nevyzpovídali a nepřistoupili k stolu Páně a když snad uzavírají sňatek ve smrtelném hříchu. Dopouštějí se pak sice těžkého hříchu, protože přijímají svátost živých nehodně, ale manželství je přece platné.

Od předepsané formy církevního sňatku před farářem nebo před jeho zástupcem nebo před knězem od faráře zmocněným a přede dvěma svědky připouští církevní právo dvě výjimky: 1. na smrtelné posteli, nelze-li povolati příslušného kněze, a 2. v krajinách, kde příslušného kněze nelze povolati do měsíce. V obojím tom případě je manželství platně vykonáno, jsou-li přítomni toliko dva svědkové.

97. Kdy je tedy manželství katolíka neplatné?

Manželství katolíka je neplatné:

1. nebylo-li uzavřeno před katolickým farářem nebo jeho zástupcem nebo před knězem od faráře zmocněným a před dvěma svědky;

Nečiní se rozdíl, vstupuje-li v sňatek s katolíkem nebo s nekatolíkem. Neplatné jsou tedy pro katolíka sňatky občanské a sňatky uzavřené před nekatolickým duchovním (na příklad před českosl. farářem).

2. je-li mezi snoubenci nějaká jiná rušící manželská překážka, od níž Církev neudělila dispens. Neplatno je tedy, a to pro překážku svazku manželského, manželství, uzavřené s osobou občansky rozloučenou, jejíž spoluzemě, s nímž tato osoba byla platně oddána, ještě žije.

Nezáleží na tom, že snad spoluzemě osoby rozloučené při manželské rozluce byl prohlášen vinným a že snad zatím vstoupil v nové manželství.

98. Kdy je platno manželství nekatolických křesťanů?

Manželství nekatolických křesťanů, kteří k Církvi katolické nikdy vědomě nenáleželi, se považuje za platné v každé formě, i tehdy, nebylo-li uzavřeno

před náboženským duchovním. Předpokládá se ovšem, že jinak mezi snoubenci není rušící překážky manželské.

Takovou rušící překážkou manželskou by byl sňatek s osobou rozloučenou, jejíž spoluzároveň, s nímž byla platně oddána, ještě žije. Ani čechoslovák, protestant atd. nemůže vstoupiti v platný sňatek s osobou rozloučenou.

99. Může býti zrušeno platně uzavřené a dokonané křesťanské manželství?

Platně uzavřené a dokonané křesťanské manželství nemůže zrušiti žádná moc na světě. Ježíš Kristus pravil: „Co Bůh spojil, člověk nerozlučuje!“ „Kdo by propustil manželku svou a jinou pojal, cizoloží proti ní, a jestliže by žena propustila muže svého a za jiného se vdala, cizoloží.“ *Mar. 10, 9—12.*

Katolická Církev nezná a neuznává tudíž rozluky manželské. Proto osoby, jež byly platně spolu oddány, zůstávají před Bohem a před katolickou Církví manžely, byť i občansky bylo jejich manželství rozloučeno. Církev katolická však dovoluje z důležitých důvodů rozvod manželů od stolu a lože. Tento rozvod však nikterak nedává právo na nový sňatek, dokud spoluzároveň žije.

Toliko ve dvou mimořádných případech může platné manželství za určitých předpokladů býti rozloučeno; a to 1. nedokonalé manželství dispensí apoštolské Stolice nebo slavným řeholním slibem, a 2. na základě výsady sv. Pavla u těch, kdo se stávají křesťany.

100. Proč stanoví Církev překážky manželské?

Církev stanoví překážky manželské, aby chránila svatost a neporušitelnost manželství a dobro lidské společnosti. Nejedná při tom nahodile, nýbrž je vždy vedena svatou odpovědností před Bohem a lidskou společností.

101. *Dbá Církev při manželských překážkách také blaha manželů?*

Církev katolická chrání dobro manželů a jejich dětí všemožně. A když v jednotlivém případě, na př. zákazem rozluky manželské se ukládá manželům velká oběť, děje se to proto, že dobro celku musí mít přednost před dobrem jednotlivců.

102. *Kolikeré jsou manželské překážky?*

Církev rozeznává manželské překážky rušící a vadící (závady). Rušící manželské překážky činí sňatek neplatným, závady sňatek zakazují, ale nečiní jej neplatným.

Manželé, kteří s překážkami vadícími vstoupili v sňatek manželský, prohřešují se sice těžce, jsou však ve skutečnosti manžely. Ale osoby, které vstoupily v sňatek manželský, ač mezi nimi byly rušící překážky manželské, manžely nejsou.

103. *Které jsou nejdůležitější rušící překážky manželské?*

Nejdůležitější rušící překážky manželské:

1. nedostatek předepsaného věku; muž musí mít nejméně 16 let, žena 14 let. *Kan. 1067;*

V tomto předpise má Církev zvláště zřetel k odchylným poměrům jiných dílů světa. Přeje si naléhavě, aby manželství se uzavírala ve věku zralejším, a to v tom věku, který je v té které zemi obvyklý pro vstup do stavu manželského.

2. dosud trvajícím svazek manželský dřívějšího platného manželství, a to i tehdy, když podle zákonů občanských byli manželé rozloučeni;

3. nekřesťanské náboženství druhého manžela;

4. vyšší svěcení (svěcení na podjáhenství, jáhenství, kněžství) a slavné sliby řeholní;

5. pokrevní příbuzenství až do třetího stupně po-
boční linie včetně (sourozenci, bratraci a vlastníci).

*104. Které jsou nejdůležitější vadící překážky man-
želské?*

Nejdůležitější vadící překážky manželské jsou:
1. prostý slib čistoty,
2. různost náboženského vyznání (manželství smí-
šené).

Občanské manželství.

105. Smí katolík u nás vejíti v manželství občanské?

V občanské manželství u nás katolík vejíti
nesmí, protože Církev katolická občanské manželství
za platné neuznává a zákon občanský je nenařizuje.

Ve státech však, kde občanský zákon nařizuje oddavky ob-
čanské, jest i katolík povinen dáti se oddati také občansky, po-
něvadž by jinak jeho manželství, uzavřené církevně, stát neuznával
za manželství platné, z čehož by jemu i jeho potomstvu mohly
vzejíti velké nevýhody. Katolík má však oddavky občanské po-
važovati vždy toliko za obřad občanský, kterým se skutečné
manželství neuzavírá a tudíž občansky byv oddán, nesmí před
církevními oddavkami žíti po manželsku.

*106. Které neblahé následky má pro katolíka sňatek to-
liko občanský?*

Sňatek toliko občanský má pro katolíka hlavně ten
neblahý následek, že takový katolík žije stále v těž-
kém hříchu, dává veřejné pohoršení, je před Bohem
a před Církví veřejným hříšníkem, a proto:

1. nesmí přijímati sv. svátostí, a to ani na smrtelné
posteli, nelituje-li svého hříchu;
2. je zbaven církevního pohřbu, zemře-li nekajícně;

3. nesmí vykonávatí církevních úřadů, na příkl. úřad kmotra při křtu nebo při biřmování, kostelního hospodáře, patrona, kostelníka a pod.;

4. je zbaven církevních dobrodiní, na př. požehnání šestinedělek;

5. dítky z takových manželství Církev považuje za nemanželské;

6. mimo to se osoba, vstupující v sňatek toliko občanský, poměrně snadno rozlučitelný, vydává velikému nebezpečí, že bude spoluzemanželem z nepatrných důvodů opuštěna.

107. Co má činiti katolík, ví-li, že někdo hodlá vstoupiti v manželství toliko občanské, nebo že již v občanském manželství žije?

Ví-li katolík, že někdo hodlá vstoupiti v manželství toliko občanské, má jej varovati co nejdůtklivěji před tímto manželstvím, upozorniti na neblahé následky občanského manželství a přičiniti se, aby jej od takového sňatku odvrátil.

Ví-li katolík, že někdo v občanském manželství již žije, ač by mohl býti oddán církevně, má usilovati o to, aby se dal oddati také církevně a stal se před Bohem a před katolickou Církví manželem pravoplatným.

Ví-li katolík, že někdo žije v manželství toliko občanském proto, že nemůže vejíti ve sňatek církevní pro překážku, od které Církev dispensovati nemůže, má se snažiti pohnout jej k tomu, aby tento hříšný poměr přerušil.

Smíšená manželství.

108. Co rozumíme manželstvím smíšeným?

Smíšeným manželstvím rozumíme manželství dvou pokřtěných osob různého vyznání.

Nejčastější smíšená manželství u nás bývají: mezi osobami vyznání katolického a československého; mezi katolíkem a odpadlíkem bez vyznání.

109. Proč Církev přísně zakazuje smíšená manželství?

Církev přísně zakazuje smíšená manželství:

1. protože smíšené manželství ohrožuje osobní štěstí manželů, ježto se jim nedostává jednoty v nejdůležitějších životních otázkách;

2. protože smíšená manželství, jak zkušenost dokazuje, často bývají příčinou manželských rozepří, ano i manželských rozluk;

3. protože smíšené manželství ohrožuje dobrou výchovu dětí a jejich přirozené i nadpřirozené dobro;

4. protože smíšené manželství je zdrojem náboženské lhostejnosti a katolický manžel se odcizuje Církvi a odpadá od ní.

Jak statistika ukazuje, působí smíšená manželství Církvi katolické každý rok hrozné ztráty. Podle statistiky mají smíšená manželství nejméně dětí, nejvíce rozluk, největší vzestup sebevražd. Lev XIII. praví: „Ve smíšených manželstvích je velké pokušení popíratí rozdíl mezi pravdou a bludem a považovati všechna náboženství za stejně pravdivá.“

110. Kdy připouští Církev smíšené manželství?

Církev připouští smíšené manželství (uděluje dispens):

1. jen z důležitých důvodů; takovým důvodem může býti: nepatrná možnost jiného sňatku, nebezpečí sňatku civilního, nebezpečí, že sňatek bude uzavřen před duchovním jiného vyznání, legitimování dítěte, obnovení nebo zachování míru v rodině, ztráta dobrého jména, pokročilý věk a nouze jednoho ze snoubenců neb obou;

2. je-li zajištěno, že sňatek bude uzavřen katolicky, že katolický manžel zůstane katolíkem a že děti budou vychovány po katolicku.

111. Za kterých zvláštních podmínek uděluje Církev dispens pro smíšené manželství?

Nežli Církev udělí dispens pro smíšené manželství, žádá, aby se splnily tyto podmínky:

1. nekatolický manžel se musí zaručiti, že nebude uváděti katolického spoluzemana v nebezpečí zapření víry a že mu nebude překážeti v plnění jeho náboženských povinností;

2. oba manželé musejí slíbiti, že jejich děti budou jen katolicky pokřtěny a vychovány;

3. musí býti jistota, že tato příslibení budou skutečně splněna.

Tato záruka se má pravidelně dávatí písemně. Biskup může dáti dispens jen od závazku písemného, ne však od závazku samého.

112. Které povinnosti na sebe přijímají oba manželé, jakmile obdrží dispens?

Jakmile obdrží dispens, jsou oba manželé povinni:

1. aby se dali oddati jen katolicky; není dovoleno, aby před katolickým sňatkem nebo po něm prohlašovali svůj úmysl, uzavřítí manželství ještě před duchovním nekatolickým;

2. katolický manžel jest povinen moudře pečovatí o obrácení zemana nekatolického; to má činití především dobrým příkladem, modlitbou a poučováním.

Praktické pokyny se zřetelem na smíšené manželství.

113. Které námitky se většinou činí pomocníkům v duchovní správě vzhledem k církevnímu zákazu smíšeného manželství?

Pomocník v duchovní správě se nejčastěji činívají tyto námitky:

1. Věříme všichni v jednoho Boha. Není jiný Bůh pro katolíky a jiný pro čechoslováky.
2. Každé náboženství je stejně dobré.
3. Nezáleží na tom, co věříme, jen když dobře a čestně žijeme.
4. Lépe je provdati se za dobrého čechoslováka než za špatného katolíka.
5. I ve smíšených manželstvích bývá rodinné štěstí.
6. Co by řekli lidé, kdybychom se teď rozešli?
7. Vždyť já zůstanu katolíkem.

114. Co třeba odpovědět na takové námitky?

Na takové námitky jest odpovědět:

1. Jest jenom jeden Bůh pro všechny lidi. Ale tento Bůh chce, abychom mu sloužili určitým způsobem ve víře zcela určité a v Církvi, kterou založil a kterou řídí Duch sv. To je Církev katolická.

2. Námitka, že všechna náboženství jsou stejně dobrá, nemá smyslu a opakuje se většinou bezmyslenkovitě. Když Kristus přišel na svět jako učitel pravdy, jest pravé náboženství jen jedno. Tomu náboženství učiti a je chrániti jest úkolem katolické Církve, kterou Ježíš Kristus založil. O Církvi katolické pravil: „Kdo Církve neuposlechne, budiž tobě jako pohan a celník.“ *Mat. 18, 17.* Sv. Pavel pravil o pravdách víry katolické: „Kdyby anděl s nebe kázal vám proti tomu, co jsme vám kázali, buď proklet.“ *Gal. 1, 8.*

3. Práví-li někdo, že nezáleží na tom, co kdo věří, nýbrž na tom, zdali dobře a čestně žije, ten zapomíná, že víra a čestný život spolu souvisí. Mohou ovšem lidé, kteří ztratili víru, přece býti uvnitř dobří, a někteří lidé uvnitř zkažení se ještě hlásí k Církvi katolické; ale to jsou jen výjimky. Právě víra dává lidem potřebnou mravní stálost a ochotnou obětavost, již je potřebí zvláště v životě manželském.

4. Se špatným člověkem nikdy se nesmí uzavíratí sňatek, ať je to katolík, nebo čechoslovák, nebo bez vyznání. Ale sňatek s jinověrcem je větším nebezpečím pro nejvyšší statky životní než sňatek s manželem téže víry.

5. Jsou ovšem i některá smíšená manželství šťastná a vyšli z nich řádní lidé pro Církev i pro stát. Ale obyčejně to nebývá. Statistika rozluk manželských dokazuje pravý opak.

6. Tak důležité rozhodnutí, jako je volba manžela, nemá záviseti na tom, co lidé řeknou. Ježíš Kristus pravil: „Kdo mne vyzná před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým.“ *Mat. 10, 32*. Jednáme čestněji, když se ze zásady věrně řídíme předpisy církevními, než když se řídíme lidskými ohledy ve věci tak důležité, jako je manželství.

7. Je pravda, že, když manželé vstupují ve smíšené manželství s církevní dispensí, mívají úmysl zůstatí věrnými Církvi katolické. Přece však je zde víra v nebezpečí, hlavně víra potomků. Sem se vztahuje slovo sv. Pavla: „Nestará-li se kdo o svoje a zvláště o domácí své, zapřel víru a jest horší nežli nevěřící.“ *1. Tim. 5, 8*.

115. Co bývá obyčejně příčinou manželství smíšených, lehkomyšlných a vůbec takových manželství, která odporují zákonům církevním?

Příčinou manželství smíšených, lehkomyšlných a vůbec takových, která odporují zákonům církevním, bývá:

1. nezřízená láska a smyslná vášeň,
2. neznalost církevních zákonů a nařízení;
3. náboženská lhostejnost,
4. neovládaná ctižádost, která pomocí jinověrců chce dosíci lepšího společenského postavení,
5. hmotný zisk a hrabivost,

6. lehkomyšlnost a nerozvážnost,
7. nedostatek důvěry v Boha a úzkostlivá starost o zaopatření.

Mohou ovšem v jednotlivých případech býti dovolené a čestné důvody pro smíšené manželství.

116. Co činí Církev, aby zamezila smíšená manželství?

Církev, aby zamezila smíšená manželství,

1. přísně zakázala, že katolík nesmí vstoupiti v manželství smíšené;

2. snaží se též jinak zamezovati smíšená manželství tím, že

- a) poučuje své věřící o zhoubě smíšených manželství;

- b) snaží se udržeti živý styk se všemi svými údy a tak je upevňovati ve víře katolické;

- c) ujímá se zvláště přistěhovalců a poutá je k sobě církevním životem ve farnosti;

- d) pečuje o samostatné osoby svobodné;

- e) pečuje o spolkový život a o pravidelné návštěvy rodin skrze duchovní správce a pomocníky v duchovní správě.

117. Co můžeme činiti v laické výpomoci, abychom bránili manželstvím smíšeným nebo lehkomyšlným, nebo zamezovali škody jimi působené?

Snahy Církev v této věci můžeme podporovati:

1. když v svém vlastním okolí a svým přímým vlivem hledíme brániti takovým manželstvím;

2. když při návštěvách rodin upozorňujeme samostatné jednotlivce na katolické spolky, v kterých se mohou ušlechtilé pobaviti a pěstovati ušlechtilé styky;

3. když katolíkům, o kterých víme, že mají nekatolickou známost, dovedně a vhodně vysvětlíme, jak Církev na to hledí, anebo požádáme jiné osoby, na př.

duchovní správce, příbuzné, přátele, aby jim to vysvětlili;

Zde je potřebí veliké zdržlivosti. Pomocník v duchovní správě se nesmí nevhodně obracet na osoby, které blíže nezná, ani na osoby, které k němu nemají zvláštní důvěry.

4. když se přičiňujeme, abychom smíšená manželství udrželi v přátelském poměru s uvědomělými katolíky;

5. když osoby žijící ve smíšeném manželství často a rádi zveme na katolické slavnosti, akce atd., aby se udržely v živém spojení s Církví.

Pomocnice v duchovní správě, zvláště však členky spolku křesťanských matek, ujímají se mladých matek ve smíšených manželstvích a jsou jim nápomocny v katolické výchově dětí. To je neobyčejně důležitý apoštolát spolků křesťanských matek v mnohých farnostech.

118. Co má pomocník v duchovní správě říci rodičům, kteří s ním mluví o zamýšleném smíšeném manželství svých dětí?

Někteří rodiče, kteří to se svými dětmi dobře myslí, mívají starost o jejich budoucnost vzhledem k smíšenému manželství. Obyčejně se v takovém případě obracejí na kněze. Ale i pomocník v duchovní správě musí zde dobře znáti církevní stanovisko.

Jednání rodičů s dětmi vzhledem k smíšenému manželství se musí přesně shodovati se stanoviskem, které v té věci zaujímá svatá matka Církev k svým duchovním dětem. Církevní zásady v té věci jsou:

1. Církev téměř vždy zavrhuje smíšená manželství. Tak mají jednati i rodiče. Proto

a) nikdy nesmějí dítek povzbuzovati, aby do smíšeného manželství vstoupily, nebo je k tomu i přidržovati. Rodiče, kteří své děti z časných ohledů povzbuzují k smíšenému manželství, jednají nesvědomitě vzhledem k věčné spáse svých dětí. Ale ani to ještě nestačí. Rodiče musejí

b) činiti vše, co jen mohou, aby zabránili smíšenému manželství svých dětí. Katolické náboženství musejí považovati za nejdrahocennější dědictví, které mohou svým dětem zanechat. Často musejí dětem připomínati nesmírnou cenu víry, poskytnouti jim důkladného vyučování náboženského a přidržovati je, aby své náboženské povinnosti věrně plnily. Musejí je upozorniti na velká nebezpečí smíšených manželství, bdíti, aby nezačínaly známosti s jinověrci, a říci jim včas zcela určitě, že to nikdy neschválí, vejdou-li ve smíšené manželství.

2. Rodiče směji připustiti — nikdy však nesměji schvalovati, — aby jejich dívky vstoupily ve smíšené manželství jen z důležitých důvodů, aby se zabránilo většímu zlu, a to jen tehdy, když se splní podmínky, stanovené Církví. Nestane-li se to, musejí rodiče za všech okolností odepřítí svolení nezletilým dětem, které k manželství svolení rodičů potřebují. Když zletilé dívky, nesplnivše podmínek Církví stanovených, chtějí vstoupiti ve smíšené manželství, musejí rodiče nejen všemožně tomu brániti, ale musejí také zameziti všechno, z čeho by se mohlo souditi, že smíšený sňatek svých dětí schvalují, tak na př. nesměji jíti na svatbu do československé modlitebny a pod.

3. Po sňatku mají rodiče učiniti všechno, co jen mohou, aby jejich dítě, žijící ve smíšeném manželství, zůstalo dobrým katolíkem, a všichni jejich vnukové a vnučky aby byli vychováni dobře katolicky. Vstoupilo-li dítě v manželství bez dispense, mají se rodiče přičiniti, aby se tato chyba napravila. Zejména se musí ujímati potomků svého dítěte, kdyby snad předčasně zemřelo.

Zplatňování neplatných manželství.

119. *V kterých případech se musí manželství katolické osoby považovati za neplatné?*

Manželství katolické osoby se musí pokládati za neplatné,

1. je-li při něm rušící překážka manželská, od které nebyla udělena dispens;

2. když sňatek manželský nebyl uzavřen formou, předepsanou pod trestem neplatnosti;

3. když při něm není potřebného souhlasu k manželství.

120. *Kdy se nemůže neplatné manželství zplatniti?*

Neplatné manželství se nemůže nikdy zplatniti, když je při něm taková překážka, od které Církev nemůže dispensovati nebo od které dispens nedává.

Takovou překážkou je překážka dosavadního manželského svazku, která činí sňatek rozvedených nebo rozloučených osob nemožným, dokud žije dřívější spoluzemě.

Pomocník v duchovní správě navštěvuje i takové rodiny, jejichž neplatné manželství nemůže býti ani zplatněno a kde se k vůli dětem sotva dá dosáhnouti toho, aby se muž se ženou rozešli. Přičiňuje se aspoň o to, aby udržoval styk s rodinou, a zvláště aby se ujímal dítek.

121. *Čeho musíme dbáti, když zpozorujeme, že manželství v některé rodině je neplatné?*

Když při návštěvě rodin poznáme, že některé manželství je neplatné, musíme se velice chrániti, abychom to těm manželům neřekli. Napřed se musíme domluvíti s duchovním správcem nebo s ředitelem laické výpomoci a poraditi se, co by se tu dalo učiniti.

Někdy je velice těžké zjistiti určitě, zdali některé manželství je platné nebo neplatné. Úsudkem přenáhleným mohli bychom

velice uškoditi sobě i manželům a rodinu uraziti. Velice se také varujme, abychom manželství neplatné nenazývali přímo „konkubinát“ nebo „manželstvím divokým“.

122. Kdy může býti neplatné manželství zplatněno?

Neplatné manželství může býti zplatněno:

1. když Církev může od překážek dispensovati a dispensuje,
2. když manželé vědomých přestupků církevních zákonů o manželství litují a opravdově je chtějí napravití,
3. když se obnoví manželský souhlas aspoň toho z manželů, který o neplatnosti ví.

Je-li manželství neplatné, protože při sňatku se nedbalo církevní formy, na př. při nekatolicky uzavřeném sňatku smíšeného manželství nebo při občanském sňatku katolíků, zplatní se manželství dodatečně církevním sňatkem. Od nutného církevního sňatku může se však za současné dispense od manželských překážek, které snad jsou, dispensovati sanací in radice. *Kan. 1138-1141.* Církev tím prohlásí dosavadní manželské soužití za platné manželství.

Při zplatňování smíšeného manželství se mimo to žádá, aby se zajistila katolická výchova dítek. Není-li to již možno, protože dítky podle zákona mají už právo sebeurčení, může manželství za určitých podmínek přece býti zplatněno. Katolík s Církví smířený má však zvláštní přísnou povinnost, aby svým chováním a příkladem škodu opět napravil.

SPOLUPRÁCE NA OCHRANU DÍTĚTE.

123. Proč musíme v laické výpomoci pracovati též o ochraně dítěte?

V laické výpomoci máme se též snažiti o záchranu dítěte:

1. protože Ježíš Kristus dítky a dětské duše velice miluje. Praví: „Nechte dítek jíti ke mně.“ *Mar. 10, 14.* „Kdo přijme jedno z takových pacholat ve jménu mém, mne přijímá.“ *Mar. 9, 36.* „Není vůle Otce vašeho, jenž

jest v nebesích, aby zahynulo jedno z těchto maličkých."

Mat. 18, 14;

2. protože nevinnost a spása dětí je více ohrožena;
3. protože na dobrou dítek a mládeže závisí budoucnost.

124. Čím je za naší doby velmi ohroženo náboženské a mravní dobro dítek?

Náboženské a mravní dobro dětí je za naší doby velice ohroženo:

1. tím, že rodina již obyčejně z hospodářských a sociálních důvodů nedovede býti pro dítě vychovatelnou podle vůle Boží;

2. poněvadž mnozí rodičové se chovají k Církvi a k náboženství nepřátelsky;

3. protože organisace, Církvi a náboženství nepřátelské, pracují, aby dítě odcizily Církvi a náboženství.

Sokol se snaží vyrvatí náboženství ze srdce dítek.

125. Jak se stará Církev o náboženské a mravní dobro dítek?

Církev se stará o náboženské a mravní dobro dítek:

1. svou péčí o posvěcení manželství a rodiny;

Velký význam pro náboženské dobro dítek mají spolky křesťanských matek.

2. zvláštní ochranou, kterou poskytuje dětem, které nemají dobré rodiny (sirotkům, nalezencům);

3. různými podniky náboženskými a charitativními, jimiž podporuje a doplňuje vychovatelskou činnost rodiny;

4. charitativní činností laické výpomoci v duchovní správě a charitativních spolků;

5. podporou školy, vybudované na křesťanských zásadách;

6. spojováním dítek v dětské spolky a skupiny.

126. *Kterak může laická výpomoc pracovati pro náboženskou a mravní výchovu dítek?*

Laická výpomoc může pracovati pro náboženskou a mravní výchovu dítek:

1. tím, že se přičiňuje o katolický křest dětí katolických rodičů,
2. tím, že přijímá kmotrovství,
3. upozorňuje při návštěvách rodin na charitativní zařízení péče o mládež ve farnosti;
4. uvědoměle pracuje o náboženskou výchovu dítek, hlavně ve smíšených manželstvích;
5. působí, aby rodiče posílali děti do katolické školy a do vyučování katolického náboženství;
6. pracuje v dětských spolcích a v apoštolátě laické katechese;

Laická katechese jest apoštolát velmi požehnaný a ujímá se dítek, které potřebují náboženského vyučování.

7. přijímá úřad poručnický.

Péče o katolický křest.

127. *Proč se máme přičiňovati o katolický křest dítek?*

Máme se horlivě přičiňovati o katolický křest dítek, protože

1. křest je veliká milost. Posvěcující milostí propůjčuje křest duši nadpřirozený život, činí člověka údem Církve, dítkem Božím a bratrem Kristovým;

2. protože život dítěte bývá snadno ohrožen, a bylo by pro ně velkou škodou, kdyby zemřelo beze křtu sv.

128. *Máme se i tehdy snažiti o katolický křest dítěte, když není jisto, zda bude dítě dobře katolicky vychováno?*

I tehdy se máme snažiti o katolický křest dítěte,

když pozdější dobrá katolická výchova jeho není jistá; neboť křest je tak velká milost Boží, že nemáme práva nikomu jí odpírati. Při tom máme spoléhati na to, že Bůh chrání a opatruje i při vnějších nesnázích ty, kdo mu zvláštním způsobem náležejí křtem sv. Nemáme však při tom jednatí proti vůli rodičů.

129. Co mají činiti především pomocnice v duchovní správě pro katolický křest dětí ve smíšených manželstvích?

Osobním stykem s mladými ženami a s matkami ve smíšených manželstvích mohou pomocnice v duchovní správě snadno radou i skutkem pomáhati a urovnávatí vnější těžkosti, aby zajistily katolický křest dítek.

130. V kterých případech se doporučuje, aby pomocník v duchovní správě převzal kmotrovství?

Velmi se doporučuje, aby pomocníci v duchovní správě se nabídli ke kmotrovství v těchto případech:

1. je-li obava, že se bude se křtem odkládati, protože není vhodného kmotra;
2. kdyby kmotrem se měl státí nekatolík.

131. Které povinnosti mají křestní kmotrové?

Křestní kmotrové mají povinnost:

1. aby při křtu dítě drželi nebo se ho dotýkali na znamení, že ručí za udělení křtu a za křestní slib;
2. aby, pokud je možno, se ujímali duchovního i tělesného blaha křtěncova.

132. Které vlastnosti mají míti kmotrové?

Kmotrové mají míti tyto vlastnosti:

1. předepsaný věk, kmotři aspoň 14, kmotry 12 let;

2. mají býti katolíky;
3. mají býti dobře poučeni o pravdách víry a mravů;
4. mají míti dobrou pověst.

133. Mohou se i nekatolíci státi kmotry při katolickém křtu?

Nekatolíci nesmějí býti při katolickém křtu kmotry. Z důležitých příčin mohou se státi čestnými kmotry nebo křestními svědky.

Upozorněme rodiče křtěncovy, že si mají za kmotra vzíti katolíka! Jestliže musejí pro pokoj v rodině a ze společenské zdvořilosti prositi o kmotrovství nekatolíka, ať jej učiní kmotrem čestným. Dítě při křtu má držeti nebo se ho dotýkati kmotr křestní, nikoli čestný kmotr. Také vyznání víry má říkati kmotr křestní.

Apoštolát křtu z nouze.

134. V čem záleží apoštolát křtu z nouze?

Apoštolát křtu z nouze záleží v tom, že v nutném případě může platně křtiti každý člověk a tím zprostředkovati vykupitelskou milost Ježíše Krista.

Takový nutný případ nastává, když život křtěncův je v nebezpečí a když je obava, že by dítě snad zemřelo bez křtu.

135. Smí laik křtiti, i když toho není nutně potřebí?

Není-li to nutné, smí křtiti jen duchovní od Církve ustanovený. Když to čas a okolnosti dovolují, volá se kněz i ke křtu z nouze.

136. Jak se uděluje křest?

Křest se uděluje tím, že ten, kdo křtí, lije vodu na

hlavu křtěncovu a při liti vody říká slova: „Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha sv.“

Na této křestní formuli se nesmí měniti načisto nic. Slova formule se musí vyslovovati zřetelně a slyšitelně, a to tak, že voda se lije zároveň, když se říkají slova: „Já tě křtím atd.“ Při křtu z nouze není třeba dávatí dítěti jméno.

137. Které vody se má používatí při křtu z nouze?

Při udělování křtu z nouze je velmi vhodné užívati vody svěcené, není to však předepsáno. Důstojnost této svátosti vyžaduje, aby se použilo vody čisté.

Z nouze se smí použítí i vody kalné, na př. vody, v níž se dítě koupalo. V každém případě to musí býti voda přirozená.

Při křtu musí voda téci po kůži křtěncově. Křtěnec nesmí býti vodou jen navlhčen nebo polit tak, že by se voda perlila jen po vlasech. Voda se musí liti na hlavu křtěncovu, nejlépe na čelo, v nutnosti též na prsa nebo na lopatky. Pochybný je křest, jestliže se voda lila jen na paže, na ruce nebo na nohy.

Povšimněme si, že ten, kdo koná obřad křtu, musí sám také říkati křestní slova.

138. Kdo má udělovati křest z nouze?

Křest z nouze má udělovati ten, kdo tomu nejlépe rozumí a nejlépe to dovede: kněz, sestry ošetřovatelky, porodní asistentky. Rodiče mohou své dítě z nouze pokřtiti jen tehdy, když to nemůže snadno učiniti jiná osoba.

139. Který úmysl musí míti ten, kdo uděluje křest z nouze?

Kdo uděluje křest z nouze, musí míti úmysl skutečně křtiti, to jest činiti, co činí Církev Kristova, nebo co ustanovil Kristus.

140. Co se má činiti, když se pochybuje o platnosti křtu?

Pochybuje-li se nějak o platnosti křtu, musí se křest

podmínečně opakovati, jakmile je pro něj větší jistota. To se musí státi ihned, když je křtěnec v nebezpečí smrti.

Pochybuje-li se o platnosti křtu, tak se při lití vody při podmíněném křtu praví: „Nejsi-li pokřtěn, tak já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha sv.“ Když se pochybuje, zdali dítě ještě žije, praví se: „Jestliže žiješ, tak já tě křtím atd.“

Nemůže-li se křtíti na hlavu, nýbrž jenom na paži, nebo když porodní asistentka nebo ošetřovatelka nemocných křtí dítě v lůně matčině, tak praví: „Jsi-li schopno, tak já tě křtím . . .“

151. Komu se musí uděliti křest z nouze?

Křest z nouze se musí uděliti:

1. dítěti, které nemá ještě užívání rozumu a je v nebezpečí smrti;

I dítěti nekatolickému, které ještě nedospělo k užívání rozumu a o němž se jistě neví, zdali bylo pokřtěno, může býti udělen křest, je-li v nebezpečí smrti. Pochybuje-li se, zdali dítě ještě žije, pokřtí se co nejrychleji, ale podmíněčně.

2. dítěti v lůně matčině, nastává-li nebezpečí smrti;

To však se může státi jen věřícím lékařem, důkladnou porodní asistentkou nebo dobře vyškolenou ošetřovatelkou. Je dobře, když pomocnice v duchovní správě v podobných případech takové osoby upozorní na křest z nouze.

3. osobám dospělým, které jsou v nebezpečí smrti a nějak projevily přání, že by se rády staly katolíky nebo se daly pokřtiti.

142. Musí býti kmotr při křtu z nouze?

Při křtu z nouze nemusí býti kmotr. Je však radno, pokud je to možné, povolati svědka.

143. Co se má činiti po křtu z nouze?

Každý křest z nouze se má oznámiti faráři, aby se

přesvědčil o platnosti křtu, a jestliže pokřtěný ještě žije, je-li třeba, pokřtil jej znova podmíněčně. V tom případě se musí doplnit také církevní křestní obřady a udělený křest zapsati do matriky.

Náboženská výchova dítek a škola.

144. Kdo je především povinen starati se o výchovu dítek?

Povinnost starati se o tělesné, duševní, mravní a náboženské vzdělání dítek náleží především rodičům. Rodiče se prohřešují těžce, když svých vychovatelských povinností neplní nebo když je plní nedostatečně. Poškozují práva dítěte, jež jsou tím světější, čím méně dítě samo může svých práv se zastati.

145. Který účel má škola pro výchovu dítěte?

Účelem školy jest, aby doplňovala dílo vychovatelské, jež rodiče sami nemohou prováděti, a podporovala rodiče ve vzdělání dítěte.

146. Mají též stát a Církev práva na výchovu dítěte?

Církev a stát mají význačná práva a povinnosti ve výchově dítek, protože na výchově dítek závisí blaho společnosti a budoucnost státu. Mimo to je Církev povinna zvlášť pečovati o spásu duše dítěte.

147. Která práva má Církev na školu a na výchovu?

Církev má vzhledem k vyučování ta práva, jež jí odevzdal její božský Zakladatel. Jeho rozkaz jest: „Odejdouce, učte všecky národy, učíce je zachovávat všecko, co jsem přikázal vám.“ *Mat. 28, 19—20.* Církev

má dále právo na výchovu potud, pokud jest odpovědna za věčnou spásu dítěte. Konečně má právo také dějinné, poněvadž Církev až do posledních století byla jedinou nositelkou školství.

148. Které druhy škol rozeznáváme s hlediska náboženského?

Se stanoviska náboženského rozeznáváme tyto druhy škol:

1. školu **konfesní** (náboženskou); její charakter jest určen těmito požadavky:

a) do konfesní školy se přijímají jen děti téhož náboženského vyznání,

b) učitelské osoby jsou téhož vyznání náboženského jako děti,

c) náboženství není v učebné osnově jen vyučovacím předmětem, nýbrž vychovávací zásadou, která proniká celé vyučování,

d) Církev má záruku, že příslušné úřady odstraní v těch školách nedostatky, na které si Církev právem stěžuje;

Konfesní škola jest jediná oprávněná forma školská. V ní se vzdělává mladý člověk náboženskými zásadami k životnímu boji. Proto se domáhají nejen katolíci, nýbrž i na př. věřící protestanté v Německu politickým úsilím toho, aby se zakládaly a udržovaly konfesní školy.

2. škola **neutrální**: ve škole neutrální jsou děti vyučovány společně ve všech oborech vyjma náboženství. Vyučování náboženské je pojato do učebné osnovy a vyučuje mu duchovní v hodinách stanovených učebnou osnovou, při čemž jsou děti rozděleny podle svého náboženského vyznání;

Škola neutrální je „vymoženost“ politického liberalismu. Je v ní mnoho nebezpečí pro náboženský život dítěte; konfesní škola takových nebezpečí zásadně nemá.

3. škola beznáboženská (bez vyznání, světská nebo laická). V její osnově náboženského vyučování vůbec není. Církev se při tom může nanejvýš snažiti, aby získala děti pro vyučování náboženské mimo školu.

Škola beznáboženská je vlastně cílem všech bojů, jež vedou strany křesťanství nepřátelské. Kdyby byla ustanovena jako státní nucená škola, stala by se věřícím rodičům i dětem nesnesitelným tyranem svědomí.

149. *Které stanovisko zaujímá Církev k různým školám?*

1. Katolická Církev zdůrazňuje na prvním místě právo věřících dětí na katolické vyučování.

Církevní zákoník praví: Věřícím se musí dostávatí od dětství poučování takového, aby se jim nejen nepodávalo nic, co by bylo proti katolickému náboženství a mravní bezúhonnosti, nýbrž aby význačné místo zaujímal vyučování v náboženství a mravnosti. Nejen rodičové, nýbrž i všichni, kdo zastupují jejich místo, mají právo a nejtěžší povinnost starati se o křesťanskou výchovu dítek. *Kan. 1372.*

V každé obecné škole buď žákům poskytováno vyučování náboženské, přiměřené jejich věku. Mládeži, která chodí do škol středních nebo vyšších, buď poskytnuto hlubší vzdělání náboženské a místní biskupové ať pečují o to, aby se tak dalo prostřednictvím kněží, vynikajících horlivostí a věděním. *Kan. 1373.*

2. Církev žádá pro katolické žáky katolické školy.

Církevní zákoník o tom praví: Katolické děti ať nechodí do škol nekatolických, neutrálních, smíšených, které totiž jsou přístupny nekatolíkům. Jediné biskup té diecése má ve smyslu instrukcí apoštolské Stolice rozhodnouti, za kterých okolností by se mohlo trpěti, by se chodilo do těch škol, a která opatření by bylo učiniti, aby se zabránilo nebezpečí zkázy. *Kan. 1374.*

Kan. 1375.: Církev má právo zřizovati školy jakéhokoliv odboru, a to nejen obecné, nýbrž i střední a vyšší školy.

Kan. 1379, § 1: Není-li obecných a středních škol, jak jest o nich řeč v kan. 1373, mají věřící a zvláště biskup toho místa pečovati o to, aby byly založeny. *§ 2:* Rovněž nevládne-li na veřejných universitách nauka a duch katolický, jest si práti, aby v národě nebo v zemi se založila universita katolická. *§ 3:* Věřící

ať neopomenou podle svých sil přispívati k zakládání a vydržování katolických škol.

3. Konečně činí si Církev plné právo dozoru na náboženské vyučování mládeže. To právo plyne z učitelského úřadu, který Ježíš Kristus svěřil své Církvi.

Církevní zákoník předpisuje: *Kan. 1381, § 1*: Náboženské vyučování mládeže na jakýchkoli školách podléhá autoritě a dozoru Církeve. *§ 2*: Biskup má bdíti nad tím, aby se na jakýchkoli školách jeho území nic neučilo nebo nedálo, co by bylo proti víře a proti dobrým mravům. *§ 3*: Jemu přísluší rovněž právo schvalovati náboženské učitele a učebnice a vymáhati, aby z důvodů náboženských nebo mravních byli odstraněni někteří učitelé nebo některé knihy.

Kan. 1382: Místní biskup může buď sám nebo svými zástupci navštívit také jakékoli školy, dětské besídky, zotavovny, patronáty a pod., pokud se týká vedení náboženského a mravního.

150. Které pomocné prostředky jsou na ochranu katolických zásad ve výchově a ve vyučování?

Katolické zásady ve výchově a ve vyučování chrání katolické organizace na obranu křesťanských škol a křesťanské výchovy. Úkolem jejich jest:

a) ve všech školských a výchovných otázkách poučovati katolický lid s hlediska katolického,

b) přiváděti k platnosti katolické zásady v celé veřejnosti a ve státě a domáhati se katolických škol.

U nás je takovou nepolitickou, čistě náboženskou kulturní organizací školskou pro Čechy: *Sdružení katolických rodičů a přátel křesťanské výchovy* (Praha II., Bredovská 3) a pro zemi Moravsko-slezskou: *Malice Cyrilometodějská* (Olomouc, Wilsonovo nám. 16). Jedním z nejdůležitějších požadavků jest, aby v každé farnosti byla skupina SKR neb odbor MCM, kde by se soustředili všichni katoličtí rodiče, kterým záleží na řádné náboženské výchově jejich dětí.

Tato organizace však nemá jen soustřeďovati katolické rodiče, nýbrž má se starati také o otázku katolické výchovy mládeže, vysvětlovati rodičům nejen jejich práva, ale i povinnosti, vystupovati, kde se jedná o ochranu náboženské výchovy mládeže.

151. Který státní zákon upravuje otázku, jaké náboženské vyznání má mít dítě?

Jaké náboženské vyznání má mít dítě, to se strany státní stanoví zákon ze dne 23. dubna 1925, jednající o vzájemných poměrech náboženského vyznání.

152. Jaká ustanovení podle toho zákona platí o dětech manželských?

Děti v manželství zrozené nebo jim na roveň postavené, jsou-li oba rodiče téhož vyznání, následují ve vyznání své rodiče. Jsou-li rodiče vyznání různého, následují děti mužského pohlaví otce, děti ženského pohlaví matku. Manželé mohou však smlouvou ustanoviti, že tomu má býti opačně nebo určití, kterému vyznání mají děti příslušet.

153. Jaká ustanovení platí o dětech ostatních?

Vyznání dětí nemanželských se řídí podle matky. Jsou-li oba rodiče neznámi, rozhodne o náboženském vyznání dítěte ten, kdo má právo dítě vychovávat.

154. V kterém případě neplatí předchozí ustanovení?

Předchozí ustanovení neplatí, určí-li osoby k tomu oprávněné dítěti do 14 dní po jeho narození jiné náboženské vyznání. Oprávnění k tomu jsou: u dětí manželských oba rodiče souhlasně, u dětí nemanželských matka, u dětí osiřelých ten z rodičů, který žije, zemřeli-li oba, zákonný zástupce dítěte. Určení toto se vykoná přihláškou k zápisu do matriky narozených.

155. Uznává stát platnost reversů o vyznání dítěte, vystavených na př. před svatbou při smíšených sňatcích?

Zákon praví výslovně: Reversy o vyznání dětí, dané komukoliv, jsou bezúčinné.

156. Je možno náboženské vyznání dítěte změnit později?

Kdo má právo určit vyznání dítěte, jest oprávněn toto vyznání potud měnit, pokud dítě nenabylo samo práva rozhodovati o svém vyznání.

157. Od kterého roku svého věku rozhoduje dítě samo o svém vyznání?

Po dokonaném 16. roce svého věku jest oprávněn každý svobodně a samostatně rozhodovati o svém náboženském vyznání.

158. Kam nutno hlásiti změnu náboženského vyznání, aby měla platnost i před státním zákonem?

Aby vystoupení z Církve bylo po zákonu účinné, je třeba, aby vystupující nebo oprávněný ke změně vyznání dítěte ústně nebo písemně oznámil změnu okresnímu politickému úřadu místa svého bydliště, nebo, nemá-li v obvodu platnosti tohoto zákona své bydliště, jmenovanému úřadu své obce domovské. Písemné oznámení o vystoupení několika osob smí býti učiněno jen za členy téže rodiny. Právní účinky vystoupení z Církve nastávají dnem tohoto oznámení.

159. Jak se ve škole ohlašuje změna náboženského vyznání dítěte školou povinného?

Změní-li se náboženské vyznání dětí školou povinných, je správce školy oprávněn a povinen žádati od rodičů nebo jejich zákonných zástupců, aby tuto změnu

náležitě prokázali. Vystoupení dítěte z některé církve nebo náboženské společnosti budiž prokázáno písemným dokladem, že bylo učiněno o tom oznámení příslušnému úřadu politickému nebo že tento úřad vydal o výstupu písemné vyřízení. Vstup dítěte do nově zvolené církve budiž prokázán písemným potvrzením představeného nebo duchovního správce této církve. Teprve když změny náboženského vyznání byly takto prokázány, je správce školy oprávněn a povinen, aby provedl příslušnou opravu zápisu dítěte v úředních spisech školních a aby učinil opatření stran náboženského vyučování dítěte.

160. Jaká ustanovení se musejí zachovávat při odhlásování dítěte z náboženského vyučování?

Právo žádati o osvobození dítěte od vyučování náboženství přísluší zpravidla oběma rodičům společně po jejich vzájemné dohodě. U dětí nemanželských náleží toto právo matce, u dětí jednostranně osiřelých tomu z rodičů, který žije, u oboustranných sirotků, nebo jsou-li rodiče dítěte neznámi, zákonnému zástupci dítěte.

Ohlášky tohoto nároku na osvobození podávají jest jednotlivě za každého žáka zvláště, a to správě školy před zápisem do školy na počátku každého školního roku.

161. Platí v otázkách určení náboženského vyznání dítěte a jeho náboženské výchovy jen tato ustanovení státní?

Vedle těchto ustanovení zákona státního platí pro katolíka také zákon přirozený a Boží; oba velí, že i největší osobní oběti musí křesťan přinést, aby byla zabezpečena náboženská výchova dítěte a spása jeho duše. Zřetel na spásu duše dítěte musí býti rozhodující při všech opatřeních.

APOŠTOLÁT PORUČNICTVÍ

162. Co rozumíme poručnictvím?

Poručnictvím rozumíme úplné nebo částečné převzetí rodičovských povinností k dětem a k mládeži, a to podle zákonitých předpisů.

163. Které povinnosti má poručník?

Povinností poručníkovou jest:

1. pečovati zvláště o osobu nezletilého sirotka,
2. spravovati jeho jmění.

164. Které povinnosti a práva má poručník vzhledem k osobě poručencově?

1. Poručník má stejně jako otec povinnost a právo starati se o výchovu poručencovu; v důležitých a pochybných záležitostech si musí vyžádati především svolení a příkazu poručenského soudu;

2. poručník musí při výchově dbáti matčiných práv na výchovu; neboť podle zákona osoba sirotkova má býti svěřena především matce, a to i tehdy, když se matka neuvázala v poručenství nebo když se opět provdala; leč by soud v zájmu dítěte z důležitých příčin učinil nějaké opatření jiné.

3. Poručenec je svému poručníkovi povinen úctou a poslušností; jest však také oprávněn u svých nejbližších příbuzných nebo u soudního úřadu si stěžovati, kdyby poručník jakýmkoli způsobem zneužíval své moci nebo zanedbával své povinnosti. Taktéž mohou učiniti oznámení příbuzní poručencovi a každý, kdo by se o tom dověděl.

165. Je poručník povinen osobně se starati o výchovu a o dohled na poručence?

Poručník není povinen osobně pečovatí o výchovu a o dozor na poručence. Musí se staratí o to, aby jeho poručenec byl správně ošetřován, vychováván a aby byl pod řádným dozorem. Tímto úkolem může býti pověřen ústav, rodina nebo příbuzní poručencovi.

164. Proč má katolík jak možno ujímatí se poručnictví?

Katolík má rád a ochotně přijímatí poručnictví:

1. protože převzetí a vykonávání poručnictví je skutek křesťanské lásky k bližnímu; „býval jsem zastán-
cem chudásu, sirotku, tomu, jenž postrádal pomocníka.
Žehnáni hynoucích přicházelo na mne“. *Job 29, 12—13*;

2. protože přijetí a vykonávání poručnictví jest apoštolátem katolické víry.

167. Kdy má býti katolík zvlášť ochoten přijmouti poručnictví?

Katolík má býti zvlášť ochoten přijmouti poručnictví nebo opatrovnictví tehdy, když katolické dítě potřebuje poručníka a je v nebezpečí, že by se jinak dostalo pod vliv jinověrecký nebo volnomyšlenkářský a utrpělo škodu na duši.

168. Kdy má poručník právo určovatí náboženskou výchovu poručencovu?

Poručník má právo určovatí náboženskou výchovu poručencovu v těchto případech :

1. když oba rodiče poručencovi jsou mrtví;
2. je-li poručenec nalezencem;
3. když rodičům byla odňata i osobní péče o dítě a odevzdána poručníkovi.

169. *Jak může katolický poručník přispívati ke katolické výchově poručencově?*

Katolický poručník může napomáhati katolické výchově poručencově takto:

1. Je-li mu odevzdána i osobní péče o dítě, rozhoduje o katolické jeho výchově, a to se souhlasem poručnického soudu.

2. Nenáleží-li katolickému poručníkovi právo a povinnost osobní péče o dítě, je právně zavázán matce v péči o dítě pomáhati. Může ji podporovati radou a skutkem a napomínati, aby plnila své povinnosti.

Péče o přistěhovalce.

170. *Proč potřebují přistěhovalci zvláštní péče duchovní správy?*

Přistěhovalci potřebují zvláštní péče proto,

1. že v novém a cizím okolí jsou vděčni za to, jestliže je Církev uvítá a o ně se zajímá;

2. protože jako cizinci velice podléhají vlivům, které je Církvi odcizují.

Statistiky ukazují, že většina katolíků, kteří od Církve odpadli, jsou přistěhovalci. Farnost v průmyslovém městě, která včas a vhodně nezachytne všech přistěhovalců, bude míti tolik ztrát, kolik má osob přistěhovalých.

171. *Který úkol má pomocník v duchovní správě vzhledem k přistěhovalcům?*

Pomocník v duchovní správě má co nejdříve navštívit osoby, které se do jeho okrsku přistěhovaly. Vyřídí jim pozdrav od duchovního správce, otáže se, jak se jim daří, odevzdá jim pořádek služeb Božích a pozve je, aby se účastnili církevního a podle možnosti i spolkového katolického života.

Zvlášť těžká je péče o přistěhovalé jednotlivce samostatné. Ti měnivají často své bydliště, a proto je farnost někdy nemůže včas zachytnouti. Doporučuje se, aby mladí muži přistěhovalí, kde možno, dostávali návštěvy od mužů, na př. od členů spolku mužské mládeže, mariánských sodálů a pod. a přistěhovalé osoby ženské, na př. pomocnice v domácnosti, od členek spolku křesťanských matek, od sodálek atd.

172. Proč je tak důležité, aby přistěhovalci byli pravidelně a záhy navštěvováni?

Pravidelná a časná návštěva přistěhovalců je proto tak důležitá, že, jak zkušenost dokazuje, již v prvních týdnech svého nového pobytu si přistěhovalci hledají nové známosti, které v náboženském směru na ně působí buď prospěšně nebo škodlivě.

173. Stačí, navštívíme-li přistěhovalce jedenkrát?

Nestačí navštívit přistěhovalce jen jedenkrát, neboť živého přivtělení k církevnímu životu ve farnosti lze obyčejně dosáhnouti jen opětovanými návštěvami rodin.

174. Který ženský spolek se ujímá zvláště ženských osob přistěhovalých?

Ženských osob přistěhovalých se ujímá zvláště spolek pro ochranu žen a dívek. Tento spolek zakládá ve větších městech nádražní misie, útulky pro dívky bez přístřeší a sprostředkovatelny míst. Katolické pomocnice v domácnosti, které se stěhují do velkých měst, upozorňujeme na nádražní misie nebo oznamujeme sami spolku pro ochranu dívek, kdy která dívka do velkého města přijede, aby nebyla při svém příjezdu vydána svodům velkoměstským. Viz sbírku „Životem“ č. 54.

175. *Máme nějaký spolek pro péči o vystěhovalce?*

Máme dva spolky pro péči o vystěhovalce:

1. Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci, Wilsonovo nám. 16.

2. Spolek sv. Rafaele na ochranu katolických vystěhovalců československých, Praha II., Křemencová ulice 4.

Úřadovna: Praha Libeň, Lipanská 14. Členský příspěvek: ročně 10 Kč, zakládající členové 200 Kč jednou provždy.

MODERNÍ SEKTY

176. *Co rozumíme sektou?*

V nejpřísnějším smyslu slova rozumíme sektou náboženskou stranu, která se odloučila od křesťansko-katolické Církve. V dnešním významu však rozumíme sektou náboženské sdružení, které ignoruje náboženská vyznání státem uznaná a zakládá si svůj vlastní náboženský systém.

V původním, vlastním smyslu je také protestantismus sektou, neboť se v 16. století odštěpil od Církve katolické. Protože však větší náboženské společnosti, i když se odštěpily od Církve katolické, mají státní uznání a podporu, tak se obvykle nenazývají sekty, ale říká se jim vyznání (konfese). Sektami se nazývají toliko menší sdružení, která se odštěpila od církevní společnosti státem uznané.

177. *Které jsou charakteristické známky moderních sekt?*

Charakteristické známky moderních sekt jsou:

1. pěstění nezdravé zbožnosti. Jejich náboženské snahy bývají někdy dobře míněny, ale z nevědomosti scházejí na scestí.

2. Záliba v čemsi mystickém, tajemném, skrytém. Proto nejvíce milují nejtemnější knihy Písma svatého,

na př. knihu Danielovu a Zjevení sv. Jana. Na nich většinou stavějí svou nauku.

3. Osobní výklad náboženské nauky. Směrodatným u nich jest, jak jednotlivec pojímá věčné pravdy, účel Písma sv. atd. Zamítají každý vnější předpis církevního úřadu učitelského.

4. Zamítají jakoukoli dogmatickou určitost a souvislost.

5. Veliké nepřátelství k Církvi, až nevysvětlitelné.

Často můžeme pozorovati, že stoupenci moderních sekt velmi se snaží o vnitřní život. Poněvadž však zamítají vnější, Bohem stanovenou autoritu, svádí je tato snaha často na scestí a mění se v opak. Některé sekty zachovávají velmi přísně mravní předpisy a zahanbují v tom nejednoho katolíka.

178. Které je stanovisko moderních sekt k protestantismu?

Moderní sekty vyšly vlastně z protestantismu. Protestantskou je zásada, z níž se vyvíjí jejich učení, že totiž každý sám si může a smí Písmo sv. vykládati jako jediný pramen víry. Při tom však bojují sekty proti protestantismu právě tak jako proti Církvi katolické.

179. Které je stanovisko moderních sekt k Písmu sv.?

Většině moderních sekt je Písmo sv. jediným zdrojem víry. Vysvětlují si je úplně libovolně.

To, co protestant Scheurlen praví o Russelovi, zakladateli „vážných badatelů bible“, vztahuje se na všechny moderní sekty. Scheurlen píše: „Russel nepředkládá svým čtenářům badání bible, nýbrž znehodnocení Písma; vytrhuje slova z jejich souvislosti, jež jim dodává smyslu, spojuje je libovolně, až vyjadřují to, co Russel má právě na mysli.“

Několik malých ukázek, jak vykládají Písmo „vážní badatelé bible“: V podobenství o boháči a chudém Lazarovi mluví Kristus Pán o boháči, jenž zemřel a přišel do pekla, na místo muk. Luk. 16, 19 - 31. To však se vážným badatelům bible nehodí

k jejich výkladu trestů pekelných. Proto vykládají to podobenství takto: Boháč je národ izraelský, chudý Lazar jsou pohané. Peklo je babylonské zajetí, v němž jsou dva kmeny národa izraelského, kmen Judův a kmen Benjaminův. Každý z pěti bratří bohatcových představuje rovněž dva kmeny. Tak činí vážní badatelé bible z bohatce a jeho pěti bratří dvanáct kmenů izraelských.

Také slovo Krista Pána k lotrovi na kříži: „Amen, pravím tobě, dnes budeš se mnou v ráji“ *Luk. 23, 43*, neshodují se s jejich názorem o pozemském ráji. Proto přesunuje Russel čárku v tomto výroku Páně, takže slovo Spasitelovo pak zní: „Amen, pravím tobě dnes, budeš se mnou v ráji.“

180. Které jsou nejznámější moderní sekty?

Nejznámější moderní sekty jsou:

1. **Církev československá**, založená 8. ledna 1920 na schůzi reformního duchovenstva v Národním domě na Smíchově. Od počátku těžce zápasí s myšlenkovou neujasněností. Přijala s počátku „dosavadní náboženský řád Církve římskokatolické, obnovený v duchu demokracie“. Její mlhavý, věroučně neurčitý program, okrášlený libivými hesly liberalismu a českého historismu, umožňoval nové náboženské společnosti za poválečné známé mentality úspěšnou agitaci proti Církvi katolické.

Od katolické Církve se budovatelé nového hnutí odtrhli pro požadavky rázu liturgického a kanonického. Tvoření nových církví mívá však základy poněkud hlubší. Zakladatelé církve československé, cítíce ten nedostatek, přivěsili k původním svým požadavkům (zrušení celibátu, zavedení českých bohoslužeb a demokracie církevní správy) aspoň dodatečně heslo svobody svědomí. Nevysvětlili ovšem, co tím jest rozuměti. V božství Ježíše Krista a v proměňování při mši sv. nevěří. Směr pravoslavný, který zavládl v části československé církve, se velmi liší od skutečného pravoslaví.

Lidem nutno vysvětlovati, že církev československá a Církev katolická není jedno a totéž, jak se

namlouvalo, „jen že prý je to česky“. Církev československá neuznává ani neposkvrněné početí Panny Marie.

2. Armáda spásy (Salvation Army) byla založena v Anglii Williamem Boothem (†1912). Všechny nauky jsou jí lhostejné. Přijímá křesťany, pohaný, budhisty, mohamedány. Užívá uniforem a pouliční hudby s bubnem a tak křesťanství profanuje, zevšedňuje. Nemá ani křtu, jen jakési obětování dítek. Zakazuje tanec, má veřejnou zpověď. Zachovává z křesťanství jen víru v jednoho Boha. Večeří Páně neslaví. Pěstuje šetrnost, střídmost, pracovitost a zřizuje útulky. Její časopisy, i české, šíří názory protestantské. Měla by raději pracovat v Londýně nebo v Americe, kde je větší zkáza.

3. YMKA je americká protestantsko-zednářská sekta. Všecka křesťanská vyznání jsou Ymce jedno, jen katolická ne. YMKA hlásá lhostejnost u víře, působí ztrátu víry, stírá konfesní ráz a šíří racionalistický směr. Co YMKA a Armáda spásy činí u nás dobrého, dají si dobře zaplatit a pod rouškou humanity dělají z chudých přívržence reformního protestantství a rozviklávají budovu Církve katolické. U nás chtějí jen rušit charitativní činnost katolickou. O Ymce musejí býti dobře poučeni zvláště mladíci, kteří odcházejí na vojnu.

4. Zvláštní sektu si udělali spiritisté. Vznikli z protestantismu, z jeho nauky, že Duch sv. se přímo zjevuje. Věří v přetělování a stěhování duší, dovolávajíce se slov Páně: „Nenarodí-li se kdo znovu z vody a z Ducha sv.“, ač se tu míní jen duchovní obživnutí duše. Duchové prý žijí ve vrstvách nad zemí. Spiritisté neučí lásce k Bohu, neplní přikázání Božích. Zlý prý se může po smrti obrátiti. Ze zjevů spiritistických se dá mnoho vysvětliti elektřinou, magnetismem, hypnosou, sugescí, halucinací, fantasií, vzrušením a p. Moderní spiritismus vystoupil hned na počátku v rouše

náboženském. Media jsou jako kněží toho náboženství. V sedánkách se konají zvláštní obřady, modlí se a zpívá. Spiritistické kroužky mají svůj katechismus, své modlitby a písně. Tento náboženský nátěr působí, že i u nás se spiritismus značně šíří. Dobře napsal Fossa: „Když se zavírají vchody do kostelů, otvírají se doupata hadačů.“

5. Dostí četně jsou rozšířeni baptisté. Křtí jen dospělé ponořením. Mají názory kalvinistické a dělí se v mnoho sekt podružných.

6. „Vážní badatelé bible“ byli založeni Russelem v Americe v Pittsburku r. 1852. Učil, že nyní je doba satanova, ale že přijde Kristus a bude tisíc let na zemi kralovat; bude prý to říše hmotného blahobytu, kdy bude dosti bílého chleba. Vyvolení zemřelí již teď prý mají účast v božském životě, jiní až po těch tisíci letech. Zemřelý Russel již teď prý vládne jako bůh. „Vážní badatelé“ hlásají lehkomyšlné, nedokázané domněnky. Sebe stavějí nad bibli. Nemají ani historických, ani filosofických ani theologických vědomostí, ale dosti smělosti. Mají již svůj internacionální svaz. Šíří protestantské bible (bez církevního schválení a bez poznámek) a své brožury.

7. Adventisté učí, že druhý příchod Kristův je blízko. Založil je prostý farář William Miller r. 1831. Někteří se odštěpili a nazvali se „adventisté sedmého dne“. Světí sobotu, nemají mše sv., zavedli desátky. Vydržují tisíce kolportérů, jsou proti alkoholu, tabáku a proti požívání masa. Kolportéři přemlouvají lid, prodávají nekatolické bible, časopisy „Vzkříšení“, „Hlasatel pravdy“, jež vycházejí v Brně. Mimo stati slušné jsou tam četné bludy a protikatolické nájezdy. Nejznámější jejich knihy jsou: Znamení času, Velký spor věků, Cesta ke Kristu.

Na adventistech, baptistech a „vážných badatelích“ vidíme, kam vede nedostatek autority ověřené Bohem.

Libovolně vznikají sekty, jež se zase tříští na mnoho sektiček. V kalných vodách loví nevěrci, židé, zednáři a sobci.

8. Metodisté (zbožní pedanti) mají okrskové cestující kazatele. Kázání jejich bývají taková, že někteří posluchači se hrůzou z nich pomátli na rozumu. V Praze mají domy. Přátelí se s bolševickou „živou církví“. Jsou velmi protikatoličtí, hlásají odluku Církve od státu. Dostávají subvence z daní katolíků.

Mimo tyto sekty jest u nás ještě mnoho jiných sektiček. Zmatky sektářskými trpí život společenský, rodinný, státní a národní, trpí sociální součinnost. Sektáři mají u nás nejvíce namířeno na mládež školní, na studenty a na prostý lid.

181. Které jsou nejdůležitější bludy, společné všem moderním sektám?

Nejdůležitější bludy, společné všem moderním sektám, jsou tyto:

1. nauka, že Písmo sv. jest jediným pramenem víry a že každý jednotlivec sám může Písmu sv. rozuměti a je vysvětlovati nezávisle na Církvi a na jakémkoli úřadě církevním.

Výjimku činí mormoni, kteří kromě Písma sv. mají za pramen víry ještě knihu Mormonovu, a antroposofisté, kteří svou nauku opírají více o filosofický systém.

2. Nauka o brzkém příchodu Kristově.

Tuto nauku odůvodňují prazvláštními kombinacemi čísel a fantastickým výkladem Písma sv.

3. Nauka o křtu dospělých.

182. Čím moderní sekty nejvíc propagují své učení?

Moderní sekty propagují své učení nejvíce:

1. kolportáží spisů a letáků,

2. osobním stykem a návštěvami rodin při kolportáži. Tisková propaganda moderních sekt je ohromná.

183. *Podle čeho pozná pomocník v duchovní správě nejsnáze spisy moderních sekt?*

Pomocník v duchovní správě nejsnáze pozná spisy moderních sekt podle toho, že

1. nemají církevního imprimatur; každý katolický spis, který jedná o náboženských otázkách, musí mít imprimatur nebo církevní povolení k tisku;

2. podle nakladatelství; na př. Adventní nakladatelství, nakl. Křesťanského spolku mladíků, Literární odbor Metodistické misie, Americká biblická společnost, Britická a zahraniční společnost biblická, Mezinárodní traktátní společnost a j.

184. *Z kterých společenských tříd mají moderní sekty nejvíce stoupenců?*

1. Nejvíce stoupenců mají moderní sekty z protestantských církví a často se k nim připojují protestanté velmi horliví z touhy po vnitřním náboženském životě.

2. Mezi nevěrci a volnomyšlenkáři nabývají moderní sekty málo stoupenců; už proto, že volnomyšlenkáři všechno blouznivé pokládají za směšné a že pro všechno chtějí mít t. zv. „vědecké důvody“.

3. Mezi katolíky nacházejí moderní sekty také málo stoupenců, aspoň mezi těmi katolíky, kteří žijí pravým katolickým životem. Přidávají se k nim jen takoví katolíci, kteří nejsou dobře poučeni o víře katolické a kteří nepoznali její životní sílu.

185. *Proč se někteří katolíci připojují k moderním sektám?*

Katolíci se přidávají k sektám hlavně z těchto důvodů:

1. z trestuhodné lehkomyšlnosti se odvracejí od své

Církev a nepoužívají církevních prostředků milosti. Na př. vstupují do manželství, nesplňují církevní podmínky; potom se přikloňují k nové nauce, aby ukonejšili nepokojné svědomí;

2. z roztrpčenosti;

3. z naděje, že jim stoupcí sekty pomohou v nouzi a v chudobě;

4. z pocitu jakési osamělosti, kdy nalézají jakési uspokojení v nauce moderních sekt;

5. z blouznivosti a hloubavosti.

186. Jak se pracuje proti moderním sektám?

Pro boj s moderními sektami jsou důležitá tato pravidla:

1. Nesmíme bojem proti sektám sekty ještě více propagovat.

2. Nesmíme bojovat proti stoupcům sekt, nýbrž proti jejich bludnému učení.

3. Nesmíme přistupovat na námitky moderních sekt a na jejich blouznivé výklady a nesmíme se pouštět do jednotlivostí.

Sektářský apoštol obyčejně nechce být poučován, nýbrž sám chce poučovat. Námitky nám činí jen z touhy po diskusi. Proto jenom zřídka lze odvrátit někoho diskusí od bludu.

4. Pamatujme, že lidé přistupují k sektám ne následkem rozumových úvah, nýbrž následkem citových vzrušení.

187. Které katolické základní pravdy jsou proti základním bludům moderních sekt?

Proti hlavním bludům moderních sekt jsou tyto katolické pravdy:

1. Písmo sv. není jediným pramenem víry.

2. Teprve Církev nám dala Písmo svaté Nového zákona.

3. Písmu sv. nemůže každý beze všeho rozuměti. K tomu nám ustanovil Kristus v Církvi neomylný úřad učitelský.

188. Které jsou nejdůležitější preventivní prostředky proti propagandě moderních sekt?

Nejdůležitější preventivní prostředky proti propagandě moderních sekt jsou:

1. péče o katolickou vzájemnost mezi katolíky,
2. intenzivní práce charitativní,
3. apoštolát dobrého příkladu,
4. zvláštní péče o samostatné jednotlivce a přistěhovalce pravidelnými návštěvami rodin.

189. Co máme činiti, jestliže pozorujeme, že katolíkům hrozí nebezpečí, že se připojí k moderním sektám?

Pozorujeme-li, že katolíkům hrozí nebezpečí, že se připojí k moderním sektám,

1. máme na to upozorniti duchovního správce,
2. máme se pokusiti, abychom v nich vzbudili zájem o katolické spolky,
3. máme jim opatřiti dobrou katolickou četbu,
4. máme se jich ujímati v hmotné bídě,
5. máme je upozorňovati na zvláštní podniky duchovní správy, na př. na misie, tridua, náboženské týdny a p.,
6. máme na ně zvláště pamatovati v modlitbě.

CO MUSÍ POMOCNÍK V DUCHOVNÍ SPRÁVĚ VĚDĚTI O SOCIALISMU?

190. Které je stanovisko dnešního politického socialismu ke křesťanství vůbec a k Církvi katolické zvlášť?

Dnešní politický socialismus popírá křesťanské

pravdy a bojuje prakticky proti Církví a jejím zařízením.

I když některé vůdčí osobnosti sociální demokracie žádají větší ohled a úctu k náboženskému vyznání jiných lidí, přece se dvě věci nedají popírati:

1. Nauku a systém dnešního socialismu nelze spojití s vírou křesťanskou. Bebel učil, že sociální demokracie pracuje ve směru náboženském o atheismus (o nevěru).

2. Socialistické noviny a časopisy bojují všemi prostředky zřejmě i tajně proti Církví a církevním zřízením. Heslo „náboženství je věcí soukromou“ je samo o sobě nepravdivé a prakticky se ho užívá k socialistické agitaci.

191. V čem záleží nepřátelství socialismu proti křesťanství?

Nepřátelství socialismu proti křesťanství záleží:

1. v nynějším socialistickém systému. Socialistické snahy a nauky, vložené do systému Karlem Marxem, jsou vybudovány na filosofii materialistické, jež popírá jsoucnost Boží, nesmrtelnost duše, věčnost a tím i oprávněnost křesťanského náboženství;

2. v boji socialismu proti t. zv. měšťáckému a kapitalistickému životnímu a hospodářskému řádu, o němž socialisté tvrdí, že jej v nespravedlnosti Církve podporuje.

192. Co ze stanoviska socialismu ke křesťanství vyplývá pro katolíka?

Ze stanoviska socialismu ke křesťanství vyplývá pro katolíka, který chce býti věren své víře, že

1. nesmí býti členem socialistické strany,
2. nesmí odbíratí socialistické noviny,
3. nesmí socialismus podporovati přímo ani nepřímo;

Katolík nesmí tedy při volbách dáti hlas socialistické straně.

4. nesmí bez vážných důvodů (na př. aby neztratil výživu) býti členem sdružení rázu hospodářského, která podléhají socialistickému vlivu.

Obyčejně se může katolický dělník připojit k odborovým sdružením, která se řídí zásadami křesťanskými. V tom případě by mu nebylo dovoleno, aby zůstal i členem odborového sdružení socialistického. Jen tam se to může připustit, kde jsou jen odborová sdružení socialistická a jeho existence by byla ohrožena, kdyby se k nim nepřipojil. Ale i v takovém případě musí učinit všechno, čeho je třeba, aby jeho duše nepodlehla nebezpečím.

Tento zákaz je odůvodněn větším nebo menším nebezpečím pro víru a podporováním socialismu aspoň nepřímým.

193. Čeho má dbáti pomocník v duchovní správě, když koná své návštěvy u rodin socialistických ?

Pomocník v duchovní správě, jenž koná návštěvy u rodin socialistických, si musí býti vědom, že

1. napřed je třeba pečovat, aby obnovil a udržel spojení rodiny s Církví;

2. má jim v každé nouzi pomáhat, i tehdy, když neplní náboženských povinností,

3. nesmí mluvit o politice,

4. nesmí jim dát cítit jejich bídu a nouzi.

194. Které námitky mají obyčejně socialistické spisy a organisace proti Církvi a kněžím ?

Nejznámější námitky, jimiž socialistické spisy a organisace útočívají proti Církvi, jsou:

1. Církev nepřeje dělnictvu a podporuje kapitalismus a politickou reakci,

2. Církev nemá porozumění pro bídu lidu,

3. Církev se hledí obohacovat na újmu dělnictva,

4. Církev zneužívá slova Božího a charity k politickým účelům,

5. Církev dbá jen na zevnějšek.

Pravý pomocník v duchovní správě ví, co by na tyto otázky odpověděl; ale často bývá lépe pomlčeti. Je-li však nutno odpověděti, upozorní především na to,

1. že Církev je pro všechny lidi, aby všem lidem hlásala věčné pravdy a všechny přivedla k věčné blaženosti. Dávno před tím, než byl socialismus, ujímala se Církev dělnictva.

2. Jak málo je pravdy na tom, že by Církev neměla porozumění pro bídu lidu, vysvítá z námítky t. zv. vzdělaných vrstev, že Církev až příliš se ujímá pracujícího lidu. Důkazem velkého sociálního porozumění jsou přecetná charitativní díla katolické Církve.

3. Námítka 3. a 4. je vyvrácena tím, co bylo právě řečeno.

4. Dbáti jenom na zevnějšek a občas pořádati nějakou vnější slavnost jsou věci zcela rozdílné. Jestliže Církev při určitých podnětech také zevně projevuje radost velkými slavnostmi, není to nikterak znamením, že by dbala jen na zevnějšek, nýbrž je to přirozený výraz pravé radosti.

CÍRKEV

195. Který význam má Církev pro lidstvo a zvlášť pro naši dobu?

Církev má pro lidstvo a zvlášť pro naši dobu veliký význam, neboť jest:

1. neomylnou hlasatelkou jediné pravého náboženství, zjeveného Ježíšem Kristem, a proto vůdkyní k Bohu;

2. strážkyní zákona mravního; proto bdí Církev právě za naší doby dvojnásob pečlivě nad svatostí života, nad svatostí manželství a rodiny;

3. zprostředkovatelkou nadpřirozené milosti, kterou Ježíš Kristus lidstvu zasloužil svým utrpením a svou smrtí, a tím propůjčuje Církev duším pravé štěstí;

4. útočištěm utlačovaných a nouzi trpících.

Abychom si lásku k Církvi zachovali a ji rozmnožili, máme čísti spisy o působnosti Církve. Pomocníku v duchovní správě se velmi doporučí: Hruška, *Proč jsem neodpadl a neodpadnu*, Praha ČAT., 15 Kč; „Životem“ *Vrátiti se do Církve? Od ďábla k Bohu* a p.

196. *Co souditi o tom, když se Církví vyčítá, že nemá porozumění pro bídu proletariátu?*

Výčitka, jako by Církev neměla porozumění pro bídu proletariátu, je naprosto nepravdivá. Církev se vždy ujímala bídy jednotlivých vrstev lidské společnosti. Se zřetelem na bídu proletariátu

1. učí, že všichni lidé jsou si rovni před Pánem Bohem.

Nepopírá sice, že jednotlivé stavy a jednotlivá povolání jsou odůvodněny úkoly, které jsou jim přiděleny pro lidskou společnost; žádá však, aby lidská důstojnost, jež byla křtem sv. povýšena k synovství Božímu, byla ode všech lidí ctěna a respektována v životě veřejném a sociálním.

2. Ujímá se účinně lidské bídy svými kněžskými, řády, charitativními podniky a spolky.

3. Žádá sociální spravedlnost a zvláštní péči státního zákonodárství o třídy, které trpí nouzí.

4. Učí, že práce zušlechťuje, a vidí v ní prostředek osobního štěstí a duševního posvěcení.

Lev XIII. v své encyklice *Rerum novarum* 1891 slavnostně prohlásil zásady křesťanské spravedlnosti a lásky pro řešení sociální otázky. Jednotlivým katolíkům, i kněžím, chybí někdy porozumění pro bídu proletariátu, ne však Církví jako celku.

197. *Co soudí Církev o kapitalismu?*

1. Církev odsuzuje **k a p i t a l i s m u s**, když se jím rozumí nespravedlivé užívání pozemských statků. Zvláště odsuzuje:

- a) utiskování chudiny, vdov a sirotků,
- b) zadržování spravedlivé mzdy dělníkům,
- c) nabývání a užívání pozemských statků proti spravedlnosti a lásce;

2. Církev však neodsuzuje vůbec soukromé právo vlastnické, majetek a zámožné třídy. Majetek chrání 7. přikázáním a zámožným třídám zvěstuje jako všem

ostatním lidem evangelium a napomíná je, aby svých statků správně užívaly.

198. Co souditi o výtkách, které se někdy činí životu kněží?

Vzhledem k výtkám, které se někdy činívají životu kněžskému, má pomocník v duchovní správě uvážit, že

1. takové výtky bývají obyčejně přepjaté jednotlivé smutné případy, které se neprávem zevšeobecňují;

2. i kněží zůstávají lidmi, kteří sice svěcením na kněžství nabývají vyšších závazků, ale nepozbývají slabé lidské přirozenosti; kde jsou lidé, tam jsou i chyby;

3. lidské chyby nejsou důkazem proti pravosti a pravdě církevní nauky;

4. vzhledem k chybám a slabostem kněží třeba uvážit, jak mnoho obětavosti, nezištnosti a heroismu se jeví právě u kněží ve službách lidské společnosti.

Příčiny odcizování Církví.

199. Které jsou vnější příčiny, že se lidé Církví odcizují?

Vnější příčiny, že se lidé Církví odcizují, jsou hlavně tyto:

1. okolí víře nepřátelské nebo jinověrecké;

Tak tomu bývá velmi často u přistěhovalců, ve smíšených manželstvích a u samostatných jednotlivců, kteří hledají v cizích městech práci a zaopatření.

2. vliv spisů a knih víře nepřátelských;

3. systematické štvání a osočování Církvě tak zv. volnomyšlenkářskými organisacemi;

4. agitace moderních sekt;

5. roztrpčenost a pohoršení nad zřízením, úkony a osobami života církevního.

200. *Které bývají vnitřní příčiny odcizování Církvi?*

Vnitřní příčiny odcizování Církvi bývají velmi často:

1. náboženská vlažnost a lhostejnost;
2. velká vnitřní roztrpčenost;
3. neznalost víry a církevních zřízení;
4. vliv lidských náruživostí a nemravný život.

201. *Jak lze překonati odcizování Církvi?*

Odcizování Církvi se nedá překonati prostředky přirozenými. Protože se však vliv milosti spojuje s jednáním přirozeným, musíme horlivě užívat i prostředků přirozených. Proto je tu především důležité, abychom obnovili nebo udrželi vnější spojení s Církví. Spojením vnějším se snáze naváže spojení vnitřní náboženským životem.

V tom záleží důležitost návštěv rodin pro duchovní správu. Někdy snad to trvá velmi dlouho, nežli se z vnějšího spojení vyvine vnitřní život s Církví. Nesmíme však býti malomyslní. Jen málokdy nemá taková práce úspěchu.

202. *Jak si má počínati pomocník v duchovní správě při námitkách, které se mu činí proti Církvi?*

Při námitkách proti Církvi má pomocník v duchovní správě rozeznávat:

1. Činí-li se tyto námitky vážně z vnitřního myšleného přesvědčení, vyslechneme je klidně a trpělivě, řekneme několik dobrých slov, upozorníme na vhodné spisy a povzbudíme, aby se v té věci s důvěrou obrátili k některému knězi;

2. pozorujeme-li však, že námitky se činí z jiných úmyslů, varujme se pouštěti do sporu o jednotlivých námitkách.

203. *Které jsou nejdůležitější prostředky, abychom odcizené duše znovu získali pro Církev svatou?*

Nejdůležitější prostředky, abychom odcizené duše znovu získali pro Církev sv., jsou:

1. apoštolát modlitby a smíru,
2. apoštolát dobrého příkladu katolíků,
3. laická výpomoc v duchovní správě,
4. taktní, dobrotivé a skromné chování jednotlivých pomocníků v duchovní správě.

Vystoupení z Církve.

204. *Co jest vystoupení katolíka z Církve před Bohem a před jeho svědomím?*

Vystoupení katolíka z Církve je před Bohem a svědomím těžký hřích nevěrnosti a nevďčnosti, velké nebezpečí pro spásu duše a pohoršení pro bližní.

205. *Co bývá obyčejně příčinou vystoupení z Církve?*

Příčinou vystoupení z Církve obyčejně bývá:

1. sňatek s nekatolíkem;
2. štvání nepřátel Církve;
3. naděje na pozemský prospěch a na zisk;
4. roztrpčenost pro skutečné nebo domnělé bezpráví, jež se té osobě stalo od kněze nebo od některého katolíka;
5. kostelní poplatky;
6. někdy skutečná nevěra.

206. *Které bývají obyčejně nejhlubší a poslední příčiny vystoupení z Církve?*

Nejhlubší a poslední příčiny vystoupení z Církve bývají:

1. nedostatečné vzdělání u víře a vrtkavost;
2. nezřízená náklonnost k věcem pozemským.

Písmo sv. mluví o „žádosti těla, žádosti očí a pýše života“.

207. Máme se starati i o ty, kteří prohlásili, že vystupují z Církve?

Máme pečovat i též o ty, kteří ohlásili své vystoupení z Církve. Tím pracujeme v duchu dobrého Pastýře, který opouští devětadevadesát ovcí, aby zachránil jednu ovci zbloudilou. Kdo vystoupil z Církve, je velmi politováníhodný, a proto potřebuje soucitné péče církevní.

Pomocník v duchovní správě ani tenkrát neupustí od svých návštěv, když přirozeně nelze čekat úspěchu. Právě tehdy bude úplně spoléhat na milost Boží.

208. Kterak může pomocník v duchovní správě působiti, aby se lidé opět navrátili do Církve?

Aby se lidé opět navrátili do Církve, může pomocník v duchovní správě působit tím,

1. že na ně horlivě pamatuje v modlitbě;
2. že je zve na katolické úkony, slavnosti;
3. že jim rád pomáhá v nouzi;
4. že jim zprostředkuje dobrou četbu.

209. Čeho máme zvláště dbáti při takových návštěvách?

Při návštěvách u těch, kdo vystoupili z Církve, máme zvláště dbáti:

1. abychom je proto nehaněli;
2. abychom se chovali přívětivě, důstojně, ale ne podlízavě;

3. abychom své návštěvy konali pravidelně, jestliže nám to sami nezakáží.

210. Co má činiti pomocník v duchovní správě, aby zabránil odpadům od Církve?

Aby pomocník v duchovní správě zabránil odpadům, má

1. přistěhovalce navštěvovati horlivě a pravidelně;
2. rád pomáhati v každé nouzi;
3. horlivě a moudře pracovati o to, aby zabránil smíšeným sňatkům a jejich škodám;
4. horlivě pracovati pro katolické spolky a pro katolický tisk.

211. Které potřeby náboženského života u nás musí za naší doby pomocník v duchovní správě zvláště míti na zřeteli a jak má nenápadně v tom smyslu pracovati?

1. Musí je odvracet od nebezpečí, která za nynějších poměrů zhubila již nespočetné duše:

a) chrániti je špatných spolků a společností; tento styk znenáhla — a velmi často beznadějně — usmrčuje v duši náboženský život a v mnohém případě i mravnost;

b) chrániti je špatných knih, novin, časopisů obrázkových i bez obrázků, když jsou v nich věci proti víře nebo mravnosti; duše znenáhla zvyká těm věcem a názorům, až se Bohu odcizí úplně;

c) chrániti je špatných divadel a kin; musil by se státi zázrak milosti Boží, aby duše, která se vydává svévolně v nebezpečí, v něm nezahynula;

d) chrániti je hříšné módy, to jest takové módy, která duši otupuje, olupuje o stydlivost a pro jiné jest pokušením.

2. Musí dbáti, aby se v neděli a v zasvěcený

s v á t e k ochotně účastňovali mše svaté a používali těchto dní i jinak k svému posvěcení, k dobré náboženské četbě, k náboženským úkonům. Vůbec se musí snažiti udělat z neděle znovu den Páně, den posvěcení, a nikoli den schůzí, výletů a zábav.

3. Nabádati k zachovávání postu. To, že se za nynější doby nezachovává ani zdržlivost od masa ani újma, jest jednou z příčin náboženského úpadku duší; neboť těžká pokušení nelze přemoci, „leč modlitbou a postem“. *Mat. 17, 20.*

4. Nabádati k plnění povinnosti velikonoční. To je požadavek minimální. Nabádati také k častějšímu přijímání sv. svátostí, protože vyhýbati se jim jest vyhýbati se chlebu života.

5. Upozorňovati, že, kdyby trpěli v rodině spalování mrtvol, nebo kdyby sami byli ve spolku pro spalování mrtvol, nebo kdyby chtěli se dát spáliti, postavili by se mimo Církev, ztratili účast v jejích milostech a vydali svou duši v nebezpečí zatracení pro neposlušnost k Církvi, již poslouchati nám Ježíš Kristus nařídil pod těžkým hříchem.

6. Nabádati rodiče, aby nenechávali děti školou povinné bez vyučování katol. náboženství.

Co musí pomocník v duchovní správě věděti o církevních trestech?

212. Má Církev právo ukládati tresty svým členům?

Církev má právo ukládati tresty, protože jí Bůh svěřil péči o vnější i vnitřní život jejích údů. Tato péče však obsahuje také právo, trestati ty, kdo přestupují její předpisy a zákony.

213. Co jest účelem církevních trestů?

Účelem církevních trestů jest:

1. chrániti existenci a řád církevního společenského života tím, že se věřící zevně zdržují od přestupků a konají za ně pokání;
2. napravití ty, kdo církevní zákony přestupují.

214. Který je nejobyčejnější církevní trest?

Nejobyčejnější církevní trest je vyobcování z Církve čili exkomunikace.

215. Co jest exkomunikace?

Exkomunikace je vyloučení z dobrodiní, kterých Církev věřícím poskytuje (sv. svátostmi, účast při mši sv.), z církevního pohřbu a z církevních úřadů.

216. Které jsou nejčastější případy, v nichž katolíci hned jsou exkomunikováni?

Nejčastější takové případy jsou:

1. uzavrou-li sňatek před nekatolickým duchovním po oddavkách katolických;
2. přestoupí-li do nekatolického náboženství;
3. vstoupí-li do lóže zednářské nebo do jiné tajné organisace, která pracuje proti Církvi a státu;
4. vystoupí-li z Církve (jako odpadne-li od víry),
5. když dobrovolně připustí, aby jejich děti byly pokřtěny nekatolickým duchovním,
6. když své děti nechají vychovávat v nekatolickém náboženství.

217. Jest exkomunikovaným údům Církve zakázána také účast při mši sv. a při náboženských úkonech?

Kdo jest exkomunikován, je sice vyloučen z příjí-

mání sv. svátostí, není však tím samým vyloučen z účasti při mši sv. a při kázání. Pomocník v duchovní správě jej má proto horlivě zváti na mši sv., na kázání, na misie, tridua a náboženské týdny.

218. Náleží vůbec ještě k Církvi ten, kdo je postižen církevním trestem?

Kdo je postižen církevním trestem, náleží k Církvi. Příslušnost k Církvi nelze vůbec ztratiti. Církevní trest je toliko opatření, jehož účelem jest usmíření přestupku a polepšení toho, kdo zákon přestoupí.

Kdo byl exkomunikován, musí se proto snažiti, aby podle katolických zásad žil. A to tím více, protože tím má napravití své pochybení.

219. Co má činiti pomocník v duchovní správě pro exkomunikované?

Pomocník v duchovní správě se má přičiňovati:

1. aby lidé exkomunikovaní svého pochybení litovali a jak možno je napravili; aby na př. ti, kdo žijí v občanském manželství, se dali církevně sezdati.

2. Pravidelnými návštěvami má udržovati aspoň vnější styk exkomunikovaných s Církvi.

3. Má je horlivě zváti na misie, náboženské týdny, tridua a náboženské přednášky.

4. Má jim opatřovati farní věstník, katolické knihy a noviny.

5. Má se za ně modliti.

Kostelní (konkurenční) přirážky a kostelní poplatky.

220. Proč požaduje Církev od svých údů peněžité podpory?

Církev požaduje od svých údů peněžitou podporu, neboť:

1. potřebuje k plnění svého úkolu a zvláště k povznesení a zvelebení služeb Božích pomocníky, na př. varhaníky, kostelníky atd., a jest povinna postarati se o jejich existenci;

2. musí budovati a udržovati chrámy a charitativní podniky, při kterých se bez hmotné pomoci neobejde.

221. Má Církev právo požadovati peněžité podpory?

Církev má plné právo požadovati peněžité podpory, neboť

1. potřebuje k plnění svých úkolů i podpory hmotné,

2. požadavek Církve se shoduje s Písmem sv. Sv. Pavel píše Korintanům: „Nevíte-li, že ti, kteří konají službu svatou, ze svatyně jedí a že ti, kteří přislужují oltáři, s oltářem se dělí? Tak i Pán nařídil hlasatelům evangelia, aby z evangelia byli živi.“ *1. Kor. 9, 13 - 14.*

3. Církev toho práva vždy pro sebe používala. *Kan. 1496.*

Církev si původně vydržovala své kněžstvo sama. Věřící přinášeli dobrovolně na mši sv. dary. Při obětování je odevzdávali na oltář; potřebnou část kněz oddělil k oběti mše sv. a zbytek se rozdělil na tři díly: pro kostel, pro duchovenstvo a pro chudé. V pozdějších stoletích se dostalo Církvi velkých nadací a darů, (Karel Vel. církevní stát), a proto prvotní dary obětní ustaly. Desátky, které byly odváděny již ve Starém zákoně, se zaváděly i v době křesťanské, zejména když se začaly zřizovati farnosti. Nepatrným zbytkem těch desátků jsou konkurenční (kostelní) přirážky. Většinu nadací a darů pozbyla Církev sekularisací a konfiskací. Není tedy nic nového, jestliže dnes žádá od věřících podporu ve formě kostelních sbírek, poplatků a kostelních přirážek.

222. Proč Církev v naší době požaduje konkurenční přirážky?

Církev požaduje v naší době konkurenční přirážky, poněvadž dobrovolné dary věřících nestačí nikterak na její nejnnutnější vydání.

223. Jsou konkurenční přirážky příliš vysoké?

Konkurenční přirážky jsou mnohem nižší než poplatky, které jednotliví občané musejí platit státu nebo obci. Jsou ještě nižší než členské příspěvky, kterých vyžadují odborová sdružení a jiné organizace.

Na př. sazeč vydělá průměrně za hodinu 7·50 Kč a platí své odborové organizaci týdně 22 Kč atd.

Když platí katolíci do jiných spolků (vzdělávacích, odborových, ano i zábavných) nebo na vstupné do různých podniků tolik peněz, musí jim býti samozřejmým, že je nevyhnutelné platit také na potřeby církevní. Právě v těch zemích, kde si katolíci sami vydrží své církevní potřeby, zkvétá i náboženský život.

224. Co má činiti pomocník v duchovní správě, pozoruje-li, že je někdo roztrpčen pro konkurenční přirážku nebo pro kostelní poplatky?

Jestliže pomocník v duchovní správě pozoruje, že je někdo proti Církvi roztrpčen pro konkurenční přirážku nebo pro kostelní poplatky, má se přičinit, aby probudil porozumění pro církevní potřeby a pro oprávněnost peněžité podpory pro Církev.

APOŠTOLÁT CHARITY

225. Co rozumíme apoštolátem charity?

Apoštolátem charity rozumíme vykonávání všech skutků tělesného i duchovního milosrdenství. V užším smyslu rozumíme apoštolátem charity účinnou pomoc a péči o lidi, kteří jsou ve hmotné nebo mravní bídě, a to z nadpřirozené lásky k bližnímu.

Zde mluvíme jen o apoštolátu charity v užším smyslu slova.

226. Proč máme konati apoštolát charity?

Máme konati apoštolát charity:

1. především proto, že tím plníme příkaz Ježíše Krista, jenž pravil: „Příkázání nové dávám vám, abyste se milovali vespolek; jako jsem já miloval vás, abyste se i vy milovali vespolek. Po tom poznají všichni, že jste učedníci moji, budete-li míti lásku jedni k druhým.“

Jan 13, 34—35;

2. protože máme v chudých lidech a v trpících spatrovati bratry Ježíše Krista. „Pokud jste to učinili jednomu z nejmenších těchto bratří mých, mně jste učinili.“ *Mat. 25, 40;*

3. protože apoštolát charity je projevem starostlivé lásky Církve, zvláště ve farnosti;

4. protože apoštolát charity velmi často upravuje cestu milosti Boží a získává lidi, kteří jsou mimo Církev.

Bída hmotná a náboženská bývají obyčejně spolu. Proto mají charitativní skutky tak veliký význam pro obětavé a nadpřirozené smýšlení křesťanské.

227. Proč se charita koná organisovaně?

Apoštolát charity se organisuje:

1. aby se podle možnosti pomohlo všem, a kde nelze pomoci všem, tedy aspoň těm, kteří jsou nejpotřebnější;

Kdyby se pomáhalo jen podle dobré vůle jednotlivců, zapomnělo by se na mnoho lidí, kteří snad pomoci potřebují nejvíce; a jiným lidem by se pomáhalo způsobem nerozumným a pro ně škodlivým.

2. aby se pomáhalo co nejlépe a při tom aby se používalo pravých prostředků. Proto se charitativní spolky vzdělávají, aby dobře plnily své úkoly.

Pro podporu podniků charitativních je založen svaz charity. Svaz charity jest ústředí vši charitativní činnosti (všech charita-

tivních katolických ústavů, korporací, spolků, osob, které se věnují charitativní činnosti atd.).

Říšské ústředí diecézních svazů charity má sídlo v Praze II., Křemencová 4.

Zemská ústředí svazu charity: v *Čechách*: Praha II., Křemencová 4; pro zemi *moravskoslezskou*: Brno, Biskupská 7.

Diecézní svazy čs. charity sídlí: Praha II., Křemencová 4; Olomouc, Wilsonovo nám. 16; Hradec Králové, Komenského třída; Brozany n. Ohří (pro diecézi litoměřickou); České Budějovice; Brno, Biskupská ul. 7; Bratislava, Palisády, Nový Svoradov.

Německé odbory svazů charity u nás jsou: Deutscher Reichs Caritasverband, Prag IV./36; Deutscher Caritasverband, Olmütz, Štefanikstrasse 5.

Pro charitativní činnost ve farnostech se zřizují *farní odbory* charity.

228. *Které spolky vykonávají charitativní činnost ve farnosti?*

Charitativní práci ve farnosti vykonávají zvláště spolky: Ludmila, Marta, Konference sv. Vincence, spolek bl. Anežky; také některé stavovské spolky se ujímají charitativní práce. Ve větších farnostech se charitativní činitelé spojují ve farní charitativní výbory, jejichž úkolem jest řídit a organisovati charitativní práci.

229. *Jak může pomocník v duchovní správě pracovati v apoštolátě charity?*

Pomocník v duchovní správě může konati apoštolát charity:

1. osobní součinností v charitativních spolcích; právě pomocníku v duchovní správě se velice doporučí, aby se stal členem některého charitativního spolku, pokud mu to čas a síly dovolují;

2. tím, že zprostředkuje charitativní pomoc, když upozorní charitativní spolky na hmotnou nebo mravní bídu, kterou nalézá při návštěvách.

V každém případě musí laická výpomoc pracovati ruku v ruce s charitativními spolky.

230. Komu máme hmotně pomáhati?

Máme pomáhati nebo pomoc zprostředkovati v šem lidem, kteří mají opravdovou bídu. Varujme se zvláště toho, abychom nepomáhali nuzným teprve tehdy, když nám slíbí, že budou plniti věrně své náboženské povinnosti!

I člověk, který se s Církví rozešel, potřebuje často naši hmotné pomoci. Musíme mu pomáhati tak, jak by mu pomáhal Kristus Pán.

231. Čeho máme zvláště dbáti, když pracujeme v apoštolátě charity?

V apoštolátě charity musíme zvláště dbáti:

1. abychom chudíně pomáhali správnými prostředky;

Často velmi málo pomůžeme, když dáme chudým rodinám peníze, s nimiž neumějí hospodařiti. Zvláště cennou pomoc poskytují spolky nebo jednotlivci, učí-li matky správně vésti domácnost a dobře vychovávati děti.

2. abychom pomáhali rychle a ochotně;

3. abychom šetřili citu pro čest u těch, komu pomáháme.

Kdo nešetří cti nuzných a trpících, ten více loupí než přináší, více zraňuje než léčí. Proto se varujme povzneseného jednání s chudinou!

APOŠTOLÁT U NEMOCNÝCH

232. Proč se má pomocník v duchovní správě ujímati také nemocných?

Pomocník v duchovní správě se má ujímati také nemocných:

1. protože nemocný člověk, je-li ponechán sobě samému, je ve velkých nebezpečích těla i duše;

2. protože nemocný člověk je zvlášť vnímavý pro nadpřirozené působení milosti;

3. protože pomáhati nemocným je vynikající skutek křesťanské lásky k bližnímu. „Nemocen jsem byl a navštívili jste mě.“ *Mat. 25, 36.*

233. Jak se může pomocník v duchovní správě ujímati nemocných?

Pomocník v duchovní správě se může ujímati nemocného:

1. když mu a jeho rodině zprostředkuje pomoc;
2. když při delší nebo nebezpečné nemoci upozorní na jeho nemoc duchovního správce;
3. když sám osobně hledí mírniti utrpení nemocného.

234. Kterak můžeme chudému nemocnému a jeho rodině pomáhati?

Chudému nemocnému a jeho rodině můžeme pomáhati:

1. když se přičiníme, aby jej navštívil lékař, ošetřovatelka nemocných, nebo aby byl přijat do nemocnice (katolické);

2. postaráme se, aby obydlí a domácnost udržovaly se v pořádku, aby děti nebyly opuštěny a bez dozoru.

V některých farnostech vypomáhají členky III. řádu v takových rodinách ošetřováním nemocných a vedením domácností.

3. Přičiníme se, aby nemocný otec rodiny nepozbyl místa, kde pracoval.

4. Přičiníme se, aby nemocný obdržel podporu a pojištění, na něž má nároky.

Pomocník v duchovní správě bude sám potřebovati rady a pomoci jiných pro své svěřence v nesnadných otázkách podpůrných

a pojišťovacích. Proto se vždy v té věci obrátí na duchovního správce nebo na příslušný charitativní sekretariát.

5. Půččiníme se, aby se nemocného ujaly soukromé i veřejné dobročinné organizace.

235. Jak se sami můžeme pokusiti zmírnit utrpení nemocného?

Sami se můžeme pokusiti, abychom zmírnili utrpení nemocného:

1. když ho navštěvujeme ;

Návštěva odnímá nemocnému pocit opuštěnosti. U těžce nemocných musí bývati návštěva krátká. Zbytečně u nemocných nemluvme, nevnášejme do světnice nemocného chvat a neklid! Naše návštěva má býti pro nemocného užitečná a požehnaná. Mluvme proto krátce, posilňujme ho, povzbuzujme potěšujícími slovy, snad i krátkým vzdělavacím čtením. Ale všechno to číňme velmi moudře, taktně a ustavičně pamatujme na utrpení nemocného!

2. když ho těšíme a snažíme se, aby se smířil se svým utrpením;

Každé utrpení je poslem Božím, jenž nám něco oznamuje, nás na něco upozorňuje. Naši předkové měli pro utrpení krásné jméno: navštívění. Nemoc má vždy něco dobrého, ač tomu někdy nerozumíme. Nemocní farníci, kteří své utrpení nesou trpělivě, vyprošují farností požehnání a nadpřirozené milosti.

3. když přinášíme nemocnému drobnou vhodnou četbu;

Do světnice nemocných se mají dostati jen spisy úplně dobré! Nic lehkomyšlného a mělce zábavného! Rovněž ne spisy, které se těžce čtou!

Dobré je přináseti nemocnému farní věstník a vhodné brožurky ze sbírky „Životem“, na př. *Útěcha pro nemocné. Proč? Ano, Otče! Maria útočiště! Lék proti smrti. Smířte se! Láska za lásku. Laický apoštolát. Cesty k Bohu. Sv. Terezie Ježíškova. Sv. Josef. Jak se zpovídati?* atd.

4. když mu pomáháme připraviti se na přijetí sv. svátostí.

O tuto přípravu se půččiníme jen tehdy, když se jí neujme ošetřovatelka nemocných nebo někdo z příbuzných.

236. Máme se nemocným předmodlovati?

Předmodlovati se nemocným je vznešený a svatý apoštolát. Proto se od toho nedejme zdržeti lidskou bázní, vidíme-li, že je toho zapotřebí! Dbejme však toho, abychom tím nepůsobili rušivě a dotěrně a aby nemocný z toho měl skutečně užitek.

237. Kterým nemocným se máme předmodlovati?

Pravidelně se předmodlujeme jen takovým nemocným, kteří k nám mají zvláštní důvěru a kteří to proto přijmou od nás s užitekem.

Rozumí se samo sebou, že, jakmile přijdeme do rodiny, v které je nemocný, nezačneme se hned sami od sebe s nemocným modlití. K tomu je třeba, abychom se s nemocným delší dobu znali; a nabídneme se k tomu jen tehdy, když příbuzní nebo ošetřovatelka to nečiní, a když víme, že nemocný, ač o to výslovně neprosí, přec nám za to bude vděčen.

238. Jak se má nemocnému předmodlovati?

Nemocnému se má předmodlovati zřetelně, přirozeně, prostě a zbožně.

239. Které modlitby se mají k tomu voliti?

K předmodlování máme voliti:

1. modlitby za úlevu v utrpení a za trpělivost,
2. vzbuzování víry, naděje, lásky a lítosti.

240. Jak můžeme býti nemocnému nápomocni k přijetí sv. svátostí?

K přijetí sv. svátostí můžeme býti nemocnému nápomocni:

1. když ho k tomu laskavě povzbuzujeme ;
2. když námitky, které snad má, vyvrátíme ;
3. když mu podle přání pomáháme se připravit, zvláště při vzbuzování lítosti ;
4. když duchovního správce upozorníme na stav nemocného.

241. Jak může pomocník v duchovní správě zevně všechno připravit k udělení svátostí umírajících?

Pomocník v duchovní správě může zevně připravit na zaopatřování, když pečuje o to, aby světnice byla upravena důstojně na ten svatý úkon. K zaopatřování třeba připravit: stůl bíle prostřený, na něm kříž a dvě svíce, vpravo sklenici s vodou, u ní čistý složený ručník, vlevo nádobku se svěcenou vodou a malou větvíčku nebo kytíčku klásků.

Když se uděluje poslední pomazání, položí se na stůl ještě talíř s šesti kousky bavlnky a s kůrkou chleba. Střed stolu se nechá prázdný. Stůl se postaví tak, aby nemocný jej viděl a mohl svaté úkony sledovat. (Viz „Životem“ Zaopatřování.)

242. Čeho má pomocník v duchovní správě dbáti, smí-li pomáhati umírajícímu?

Pomocník v duchovní správě nemá nemocného, pokud jen možno, opouštět. Má zapuditi všecku úzkost a bázeň a býti si vědom, že nejkrásnější, co činiti může, jest, pomáhá-li člověku na tajemné cestě na věčnost. Střelnými modlitbami umírajícího povzbuzuje, předmodluje se mu občas vzbuzení dokonalé lítosti a při smrtelném zápase se modlí církevní modlitby za umírající.

243. *Jak může pomocník v duchovní správě poskytnouti pomoci při náhlých nehodách?*

Pomocník v duchovní správě může při náhlých těžkých nehodách, jež přivádějí člověka do nebezpečí smrti, dbáti toho:

1. aby sám zachoval klid a jiné uklidňoval;
2. aby postižené vyprostil ze zástupu nepovolaných diváků;
3. aby o tom uvědomil nejbližší záchrannou stanici, snad i jeho příbuzné a u katolíka také přímo duchovního správce;
4. aby postiženému, je-li v nebezpečí smrti, bez lidské bázně zřetelně a jasně se předmodloval vzbuzení dokonalé lítosti.

Pomocník v duchovní správě musí ovšem sám uměti krátké a jadrné vzbuzení lítosti; na př.: „*Můj Bože, tebe miluji, svých hříchů srdečně lituji. Bože, buď milostiv mně hříšnému!*“ **U k ř e s t a n** a ještě: „*Můj Ježíši, milosrdenství!*“ Dokonalá lítost je zlatý klíč k nebi. Jí může laický apoštol nešťastným lidem velmi často pomoci k štěstí nebeskému. Zde třeba jednati bez bázně a odhodlaně,

244. *Jak můžeme přispěti umírajícímu nekatolíku?*

Umírá-li nekatolík — čechoslovák, protestant, žid, mohamedán, pohan atd. — předmodlujeme se mu také dokonalou lítostí a odevzdaností do vůle Boží. Můžeme se u něho modliti také Otčenáš.

C. I. A. et R.!

O B S A H:

Podstata, povinnost a důstojnost laického apoštolátu	5
Vlastnosti laického apoštolátu	8
Druhy činnosti laického apoštolátu	10
Apoštolát tiskový	12
Apoštolát šíření víry	18
Apoštolát spolkové práce	23
Katolická akce	25
Apoštolát laické výpomoci v duchovní správě	27
Vzdělání pro laickou výpomoc v duchovní správě	30
Farnost	32
Farní kartoteka	34
Návštěvy rodin	35
Spolupráce na ochranu křesťanského manželství	40
Církevní nauka o manželství	42
Občanská manželství	48
Smíšená manželství	49
Praktické pokyny se zřetelem na smíšená manželství	51
Zplatňování neplatných manželství	57
Spolupráce na ochranu dítěte	58
Péče o katolický křest	60
Apoštolát křtu z nouze	62
Náboženská výchova dětí a škola	65
Apoštolát poručnictví	72
Péče o přistěhovalce	74
Moderní sekty	76
Co musí pomocník v duchovní správě věděti o socialismu?	84
Církev	87
Příčiny odcizování Církvi	89
Vystoupení z Církve	91
Co musí pomocník v duchovní správě věděti o církevních trestech?	94
Kostelní (konkurenční) přirážky a kostelní poplatky	96
Apoštolát charity	98
Apoštolát u nemocných	101

LITERATURA

K ODBORNÉMU VZDĚLÁNÍ PRO LAICKÝ APOŠTOLÁT

1. Pro každého je nejlepší knihou, kde všechno nalezne: Wiesen, „Laický apoštol“. To jest úplný orientační kurs. Edice Smíru:

2. Názorným doplňkem „Laického apoštola“ je knížka, vydaná tamtéž „Ve službách milosrdenství“. Jsou to mžikové obrázky ze začátků činnosti sociálně charitativních pracovníků na velkoměstských periferiích.

3. Mimo to máme pro dívky a paní názorné poučení o laické pomoci v duchovní správě v knize: Lekeux, „Markétka“. Edice Smíru v Přerově. 16 Kč.

4. „Směrnice“, periodické letáčky pro drobnou práci v katolické akci. Vycházejí měsíčně. Řídí Dr. B. Vašek, univ. profesor v Olomouci. Administrace: Edice Smíru v Přerově. Ročně 3 Kč.

5. Brožurková sbírka „Životem“, Exerciční dům v Hlučíně. Brožurky jsou po 50 h. Pro laické apoštoly se hodí zejména tato čísla: 2. Velmoc tisk, 26. Laický apoštolát I., 27. Laický apoštolát II., 36. Zaopatřování, 39. Katolická akce, 47. Bedř. Ozanam, 50. Něco o spiritismu, 61. Na obranu, 62. Občanské sňatky, 63. Na pomoc velkému dílu! 64. Jde o svatováclavské dědictví, 71. O spalování mrtvol, 76. Vrátili se do Církve? 78. Pomozte bratřím! 79. Více dobroty!

6. Veřejným pracovníkům se vřele doporučí výtečná příručka sociologická: Dr. B. Vašek, Sociální práce. ČAT. v Praze, Karlovo n. 5.-6. 40 Kč.

7. Jakýmsi „Kempenským“ pro laické apoštoly jest Chautard, „Duše veškerého apoštolátu“. Kdyby zásady vnitřního života v té knize uvedené se prováděly skutkem, prospěla by lidstvu víc nežli všechny politické a sociální organizace. Edice Smíru. 18 Kč. Podobně kniha:

8. Paláu-Vraštil, Katolík činem. Lidové závody tisk. a nakl., Olomouc, Wilsonovo n. 16.

DOSAVADNÍ BROŽURKY SBÍRKY „ŽIVOTEM“:

I. serie:

1. Dr. Ant. Cyril Stojan.	4. Šťastná rodina.
2. Velmoc tisk.	5. Exercicie.
3. „ . . lásky však kdybych
neměl . . .“	6. „Anděle Boží, strážce
můj!“

7. Pomáhej duším v očistci!	16. Hříchy papežů.
8. Útěcha pro nemocné.	17. O manželství.
9. Nač se ještě modlití?	18. Manželé mezi sebou.
10. Žena a křesťanství.	19. Výchova dítěte.
11. Neděle.	20. Sv. růženec.
12. Do života I.	21. Nedej se!
13. Do života II.	22. Měsíční duchovní obnova.
14. V bouřích mládí.	23. Příprava na sv. misie.
15. Tak ne! (O výchově.)	24. Více kněží!

II. serie :

25. Maria, útočiště.	38. Mše sv.
26. Laický apoštolát I.	39. Katolická akce.
27. Laický apoštolát II.	40. Duch sv.
28. Mladí apoštolé.	41. Dary Ducha sv.
29. Lék proti smrti.	42. Sv. Cyril a Metoděj.
30. Nač se zpovídati?	43. Sv. přijímání.
31. Věřiti či nevěřiti?	44. Radost.
32. Jak se zpovídati?	45. Blahoslavení.
33. Peklo.	46. Cesty k Bohu I.
34. Půst.	47. Apoštol lásky Bedřich Ozanam.
35. Bl. Anežka Česká.	48. Cesty k Bohu II.
36. Zaopatřování.	
37. Svátost oltářní.	

III. serie :

49. Z vězení.	61. Na obranu.
50. Něco o spiritismu.	62. Občanské sňatky. Roz-
luka.
51. O křtu svatém.	63. Na pomoc velkému dílu!
52. Móda a dnešní ženský svět.	64. Jde o svatováclavské dě-
dictví.
53. »Ano, Otče!«	65. Sjednocení církví.
54. Šťastnou cestu!	66. Pius XI.
55. Smiřte se!	67. Na stolci Petrově.
56. Sv. Jan Nepomucký.
(Část I.)	68. Z továrního ovzduší.
57. Sv. Jan Nepomucký.
(Část II.)	69. Katolická škola v rep.
Československé.
58. Sv. Jan Nepomucký.
(Část III.)	70. Láska za lásku.
59. Kněžský celibát.	71. O spalování mrtvol.
60. Svatý Václav a naše doba.	72. Blahoslavený Don Bosko.

IV. serie:

73. Proč?	79. Více dobroty!
74. Pronásledování náboženství v Rusku.	80. Od ďábla k Bohu.
75. Sv. Josef.	81. Sv. Terezie Ježíškova.
76. Vrátili se do Církve?	82. Povídá se.
77. Bl. Jan Sarkander.	83. Katolík v chrámě.
78. Pomozte bratřím!	84. Klenot křesťan. dívek.
	85. Znáš sebe sama?

EDICE SMÍRU

Alberti, **Nová světla.** Životopisy blahoslavenců z r. 1926. 10 Kč.

Alberti, **Pius XI.** K zlatému jubileu. 4 Kč.

Bílé květy. K pěstění andělské ctnosti eucharistickou výchovou. 5.50 Kč.

Dörner, **Na rozcestí.** K buzení řeholních a kněžských povolání. 2 Kč.

Duch sv. Terezie Ježíškovy. Podle jejích spisů a podle očitých svědků. 18 Kč.

Chautard, **Duše veškerého apoštolátu.** Neobyčejně důležité zásady k prohloubení duchovního života. 18 Kč.

Květy nejsvětější Svátosti. Dvanáct eucharistických povídek. 8 Kč.

Lajeunie, **Anička.** Na propagaci časného sv. přijímání. 10 Kč.

Lekeux, **Markétka.** Vzor laické apoštolky. 16 Kč.

Litanie ke cti sv. Terezie Ježíškovy. 20 haléřů.

Modlitba o lásku od sv. Terezie Ježíškovy. 10 h.

Modlitba o účinnou lásku k bližnímu. 20 h.

Modlitba o exerciční hnutí. 10 h.

Modlitba za zpovědníka. Na obrázku sv. Terezie J. 20 hal.

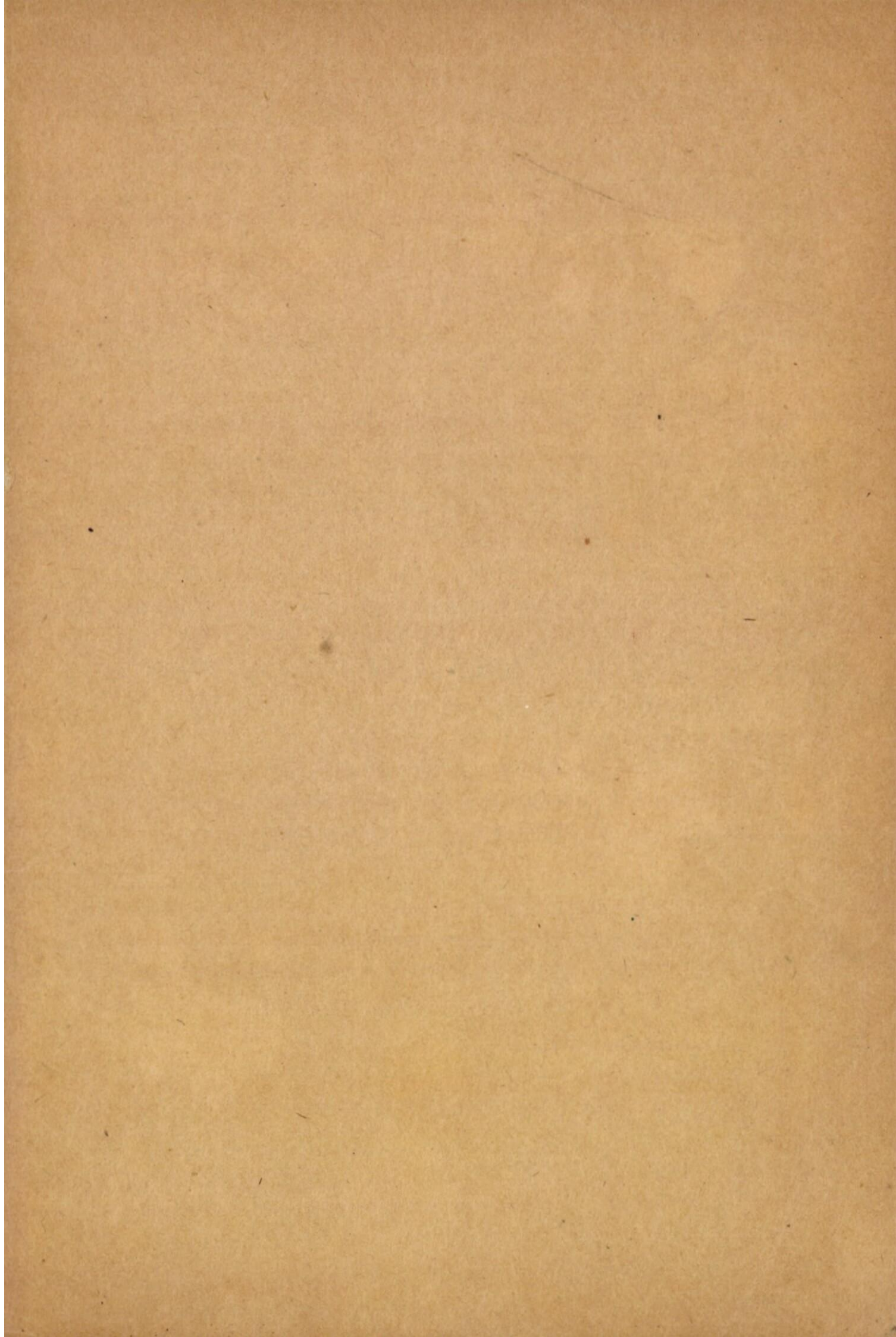
Mossong, **Apoštolát, na který se zapomíná.** (Modlitba a obět za kněze.) 6 Kč.

Koenders, **Novena ke cti sv. Terezie Ježíškovy.** 2.50 Kč.

Obrázek Anny z Guignè. 20 hal.

Obrázek Panny Marie: Hymnus na korunu dvanácti hvězd. 20 h.

- Obrázek sv. Terezičky v den I. sv. přijímání.** 10 h.
- Paula, Dej mi srdce své!** Eucharistické povídky pro děti. 10 Kč.
- Pfannmüller, Když přišla na svět Láska.** Povídky ze života Krista Pána. 18 Kč. II. vydání v tisku.
- Plus, Bůh v nás.** O přítomnosti Boží v duši stavem milosti posvěcující. 18 Kč. II. vydání v tisku.
- Plus, Myšlenka smíru.** Duchaplná kniha velmi vzpružující. 18 Kč.
- Ve službách milosrdenství.** Obrázky z našich periferií.
- Suberville-Odvalil, Hvězda z Lisieux.** Mysterium v 7 obrazích ze života sv. Terezie Ježíškovy. 10 Kč.
- Po vůni tvých růží.** Modlitební knížka pro ctitele sv. Terezie Ježíškovy. 10—12 Kč.
- Za vůňou tvých růží.** Modlitební knížka slovenská, upravená podle předešlé. 12 Kč.
- Schmid, Vrchol úcty k Srdci Ježíšovu.** Příručka pro smírné oběti. 25 Kč.
- Wiesen, Laický apoštol.** Katechismus laického apoštolátu.

Duše, které touží zcela se zasvětit božskému Srdci Páně a svou oddaností, láskou a obětmi hradit mu nedostatek cizí lásky, zachraňovati duše a vyprošovati Boží požehnání Církvi sv., upozorňujeme na **SDRUŽENÍ SMÍRNÝCH OBĚTÍ**, jehož sekretariát je v Přerově, Štřava 7. Bližší poučení o tomto sdružení, jež má i u nás už tisíce členů, lze nalézt v příručce M. Schmida: *Vrchol úcty k Srdci Ježíšovu*. O duchu smíru překrásně pojednává také dílko R. Pluse: *Myšlenka smíru*. Obě možno objednat v Edici Smíru.

Nadějnou apoštolátní akcí pro záchranu a pro posvěcení duší jest volné **SDRUŽENÍ SV. TEREZIE JEŽÍŠKOVY**. Snahy toho sdružení se nesou k tomu, aby jeho členové vyprošovali mnoho horlivých a svatých kněží, aby sami, kde jen možno, pracovali o obrodě křesťanské rodiny, o záchraně víry a nevinnosti naší mládeže a též hmotně almužnami podporovali vybudování laického apoštolátu. Bližší poučení o sdružení obsahuje knížečka *Povůni tvých růží*. Do ducha Sdružení uvádí kniha *Duch sv. Terezie Ježíškovy*. Obě knihy vyšly v Edici Smíru. V některých našich městech je toto sdružení krásně organisováno a provádí laický apoštolát s velkým úspěchem.

Katolická dívka, chceš býti misionářkou? Tisíce a miliony duší hynou, přijď, pomoz je zachraňovati! Potřebuješ k tomu živé víry, nezištné dobroty, zdraví a schopností, aby ses mohla vzdělati pro moderní misie. Věk od 15—28 let. Nevolá tě Pán? A poslechneš jeho hlasu? O přijetí se žádá v **JEDNOTĚ SOCIÁLNĚ CHARITATIVNÍCH POMOCNIC** v Přerově, Štřava 7.